№ 166 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 57, פון אַדמיניסטראַציע 47. | דאנערשטאג, י' תמוז תרפ"ט. | 18 lipca 1929 r. | 22-טער יאהרגאנג.

בעזייטיגט די מלחמה-געפאהר אויפ'ן ווייטען מזרח
דייטש-פריינדליכע רעדע אין פראנצויזישען פארלאמענט

בעזייטיגט די מלחמה-געפאהר אויפ'ן ווייטען מזרח

מאָסקווא, (ספּ.) די כינעזישע נאָטע צו סאָוויעט-רוסלאַנד איז געהאַלטען אין אַ פריינדליכען טאָן. אין די הויכע פּאָליטישע קרייזען האַלט מען, אַז די מלחמה געפאַהר איז אַזוי אַרום בעזייטיגט געוואָרען. די ווייטערדיגע מיטטיילונג פון דער כינעזישער רעגירונג וועט די סיטואציע אינגאנצען אויפקלערען.

מאָסקווא, (ספּ.) נאָך די מלחמה אַלאַרמען פון די לעצטע טעג איז דאָ איינגעטרעטען אַ בערוהיגונג. אין מאָסקווא האָט מען געהאַלטען, אַז די כינעזישע רעגירונג וועט בכלל נישט ענטפערן אויף די רוסישע נאָטע און דערויבער איז אויפגענומען געוואָרען מיט דערלייכטערונג די כינעזישע נאָטע.

אין מאָסקווא האָט מען זיך אָפּגעגעבען אַ דין וחשבון פון די קאָמפּליקאַציעס וואָס קענען ענטשטעהן צוליב'ן כינעזיש-סאָוויעטישען קאָנפליקט און מען האָט געוואָלט אויסמיידען אַ מלחמה פאַר יעדען פּרייז.

בּוּנדעסטווענען האַלט מען אין מאָסקווא, אַז די מזרח-כינעזישע באַהן איז פאַר סאָוו. רוסלאַנד פאַרלוירען.

שטרייקענדע שניידער אין ניו-יאָרק שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט

ניו-יאָרק, 17 יולי (יט"א) די ניו יאָרקער שניידער האָבען שוין פערענדיגט דעם שטרייק און צוגעטרעטען צו דער ארבייט. 19 טויזענד ארבייטער זענען שוין נעכטען געווען אין די פאבריקען.

דייטש-פריינדליכע רעדע אין פראנצויזישען פארלאמענט.

פּאַריז 17 יולי (ספּעציעל) העריאָ האָט היינט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אין פּאַרלאַמענט. די רעדע איז געהאַלטען געוואָרען אין אַ פריינדליכען טאָן צו דייטשלאַנד. העריאָ האָט אויך בעריהרט דעם פּראָיעקט פון אויסערן-מיניסטער בריאַן וועגען שאפען אַ ווירטשאַפטליכע פעראייניגונג פון די אייראָפּעאישע מלוכות און האָט דערביי געזאָגט אַז פראַנקרייך מוז זיך אַליין העלפען.

אויפרוף פון הרב זאָנענפעלד וועגען באיקאָטירען די שולע
אויפ'ן נאמען פון עוועלינע ראטשילד

ירושלים, (יט"א) דאָ איז פאַרעפענטליכט געוואָרען אַן אויפרוף, אונטערגעשריבען דורך הרב זאָנענפעלד, וואָס פאַרווערט צו שיקען די קינדער אין דער שולע אויפ'ן נאָמען פון עוועלינע ראָטשילד, וועלכע געהערט צו דער „אַנגלאָ דזשואיש אַסאָסיישאָן".

די עלטערן, וואָס וועלען שיקען זייערע קינדער אין דער דערמאָנטער שולע, וועלען נעדראָהט אין'ם אויפרוף צוצונעמען ביי זיי די חלוקה-שטיצע. דער פאַרבאָט איז מאָטיווירט דערמיט, וואָס אין דער שולע ווערט געווידמעט מעהר צייט דער פרעמדער אויסבילדונג פון די קינדער, ווי יהדות.

פּראַקטיש האָבען נישט די דאָזיגע רעפּרעסיעס קיין גרויסע בעדייטונג, ווייל אין דע דערמאָנטער שולע לערנען זיך זעהר ווייניג קינדער, וואָס זייערע עלטערן געניסען פון די חלוקה-געלדער.

ליטווינאָוו זאל זיך ווענדען קיין אמעריקא
וועגען פערמיטלען אין כינעזיש-סאָוויעטישען סכסוך

מאָסקווא, (ספּ.) די נאָטע פון דער כינעזישער רעגירונג, וואָס עס האָט דערהאַלטען די סאָוויעטישע רעגירונג, איז געהאַלטען אין אַ פריינדליכען טאָן. בּוּנדעסטווענען האַלט מען אין די הויכע פּאָליטישע קרייזען, אַז עס וועט זיך נישט איינגעבען צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט דורך דירעקטע אונטערהאַנדלונגען. דאַנען רופט אַרויס אַ טענדענץ דער קלאַנג, אַז ליטווינאָוו זאָל האָבען בדעה זיך צו ווענדען צו די פאַראייניגטע שטאַטען מיט אַ בּיטע צו פערמיטלען אין סכסוך. דאָס שטאַמט דערפון וואָס אין אַמעריקאַ האַלט מען, אַז כינאַ האָט פערנומען די מזרח-באַהן אויף אַ אונלעגאַלען אופן און עס האָט אויך אַ שטיקעל שייכות מיט'ן אַנקומען פון די אַמעריקאַנער מיליאָנערען קיין רוסלאַנד, כדי זיי צו מאַכען גוט געשטימט צו סאָוויעט-רוסלאַנד.

* * *

וואַשינגטאָן, (ספּ.) דאָ הערשט די מיינונג, אַז די פעראייניגטע שטאַטען וועלען פערמיטלען אין כינעזיש-סאָוויעטישען קאָנפליקט.

יודען וואנדערן אויס פון זייערע שטעטלעך
גאַנצע שטעטלעך אין אוקראַאינע דעוועסטירט

מאָסקווע, (יט"א) אין אַ בעריכט, וואָס אַ ספּעציעלע אויספאָרשונגס-קאָמיסיע האָט איצט פערעפענטליכט וועגען דער לאַגע פון די יודען אין די שטעטלעך אויף אוקראַאינע, ווערט אונטערגעבען וועגען דער שרעקליכער לאַגע פון די יודען אין די שטעטלעך פון שעפּעטאָווקער, זשיטאָמירער און אַלט-קאָנסטאַנטינער ראַיאָנען.

אינ'ם בעריכט ווערט אונטערגעגעבען, אַז די יודען לויפען פון די דאָזיגע שטעטלעך „וואו זייערע פיס טראָגען זיי". די לאַגע איז אַ ביטערע, אַז גאַנצע שטעטלעך וואַנדערן אויס. מיר האָבען אין שעפּעטאָווקער ראַיאָן געטראָפען, ווערט געזאָגט אינ'ם בעריכט, אַ צאָהל שטעטלעך אין וועלכע עס איז פּראַקטיש איצט נישט געבליבען קיין איינציגע יודישע פאַמיליע. אַפילו אין די גרעסערע שטעט, ווי זאַסלאַוו, אַלט-קאָנסטאַנטין און אַנדערע בעטרעפט איצט די יודישע בעפעלקערונג אַ העלפט פון פאַר דער מלחמה, ווערענדיג וואָס אַ טאָג ווייטער אַלץ ווייניגער און ווייניגער".

די קאָמיסיע-מיטגלידער קומען צום אויספיהר, אַז די אויסוואַנדערונג פון די שטעטלעך וועט מוזען ווערען נאָך שטאַרקער צוליב דעם, וואָס אין די ראַיאָנען, וועלכע געפינען זיך אויפ'ן רעכטען ברעג דניעפּער אויף אוקראַאינע, איז נישט פאַראַן קיין שום אויסזיכטען, אַז די יודישע לאַגע זאָל זיך בעסערן. די קאָמיסיע פאָדערט דעריבער, אַז עס זאָל אויסגעאַרבייט ווערען אַ נאָרמאַלער פּלאַן וואוהין די יודען זאָלען איבערוואַנדערן, ווי אַזוי זיי זאָלען וואַנדערן און ווער עס זאָל איבערוואַנדערן.

—0—

אמעריקאנער רבנים געגען קאלענדאר-רעפארם
דיסקוסיע וועגען וועלטליכע איינפלוסען אויפ'ן יודישען רעליגיעזען לעבען אין אמעריקא

ניו-יאָרק, (יט"א) אויף דער קאָנפערענץ פון ועד-הרבנים ביי דעם יודישען רבנים-סעמינאַר, וואָס קומט איצט פאָר אין לאָנג-ברענטש, האָט הרב ישראל גאָלדשטיין געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אָנגעוויזען אויף די כסדר וואַקסענדע וועלטליכע איינפלוסען אין יודישען רעליגיעזען לעבען און אויף די סכנות, וואָס קומען דערפון פאַר דער יודישער אמונה. הרב גאָלדשטיין האָט אויסגערעכענט 3 פאַקטאָרען, וואָס זענען גורם צו דער פערשאַרפונג פון דער דאָזיגער ערשיינונג.

1) דער וואוקס פון אָנפיהרערשאַפט פון וועלטליכע פערזאָנען, 2) די לערנונג שטרעבונג צו בויען מאָנומענטאַלע שולבנינים, 3) דאָס גרינגערן פון צענטראַלע סינאַגאָגען, 4) דאָס פערוואַנדלען די וואוילטעטיגקייט אין אַ ציל פאַר זיך, 5) די וועלטליכע ריכטונג אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, 6) וועלטליכע פרע-דיגטען, 7) דאָס צוטיילען די ערטער אין די סינאַגאָגען לויט דעם סאָציאַלען שטאַנד. 8) דער „באַבּיטיזם" אויף דער ביהנע („באַביט" — דער נאָמען פון אַ ראָמאַן פון סינקלער לואיס, די פערקערפּערונג פון פלאַכען אַמעריקאַניזם).

איך בין אַליין אַ ציוניסט, האָט ערקלערט הרב גאָלדשטיין, און האָב גאָרנישט געגען דעם, אַז די מיטגלידער פון די סינאַגאָגען זאָלען נעמען אַ טעטיגען אַנטייל אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, עס איז אָבער אַ נעגאַטיווע ערשיינונג, ווען די פעראַינטערעסירונג פאַר רעליגיעזע פראַגען ווערט אָפּגעשוואַכט צוליב'ן אינטערעס פאַר דער ציוניסטישער בעוועגונג. די שוהל דאַרף בעאיינפלוסען מיט איהר גייסט דעם ציוניזם, פּונקט אַזוי ווי די וועלטליכע פילאַנטראָפּישע פערגאַניזאַציעס.

געגען די אויספיהרונגען פון הרב גאָלדשטיין איז אַרויסגעטרעטען דער פאַרזיצער פון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען הרב מרדכי קאַפּלאַן, וועלכער האָט ערקלערט, אַז אין משך פון דער יודישער געשיכטע זענען די רבנים קיין מאָל נישט געווען די אויסשליסליכע גייסטיגע פאַרשטעהער, און וועלטליכע פערזאָנען האָבען שטענדיג געהאַט אַ בעדייטענדען איינפלוס אויף דעם יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען.

הרב אליהו מאַרגאָלים האָט פעסטגעשטעלט, אַז צווישן די קאָנגרעגאַציעס פון אַמעריקאַנער רעפאָרם - יודענטום לאָזט זיך בעמערקען אַ בולט'ער צוריקקעהר צו די יודישע טראַדיציעס. אונטער דער השפעה פון דער אָרטאָדאָקסיע זאָגען זיך אָפּ די פיהרער פון ליבעראַלען יודענטום פון פיל ראַדיקאַלע נייעטען. פון דער אַנדערער זייט ווערען די אָרטאָדאָקסישע ישיבות אַלץ מעהר ענליך צו די מאָדערנע סעמינאַרען און זייערע אַבסאָלווענטען בעקומען אין אַ ברייטער מאָס וועלטליכע בילדונג. די אָרטאָדאָקסישע שולען הויבען זיך אויף אויף אַ אַלץ העכערען ניוואָ. דאָס אָרטאָדאָקסישע יודענטום ווערט אָבער, ליידער, אַלץ קלענער. מען טאָר נישט דערלאָזען דערצו, אַז דאָן, ווען דאָס רעפאָרמירטע יודענטום וועט זיך אומקעהרען צו די אַלטע יודישע טראַדיציעס זאָל דאָס קאָנסערוואַטיווע יודענטום אַריינטרעטען אין אַ צושטאַנד פון אונטערגאַנג.

אַלס פאָרזיצער פון ועד-הרבנים איז אויסגעוועהלט געוואָרען הרב לואי פינקעלשטיין, אַלס וויצע-פאָרזיצער — הרב לעווענטאַל, אַלס קאַסיר — הרב מאַרגאָלים.

די קאָנפערענץ האָט זיך קאַטעגאָריש אַרויסגעזאָגט געגען דער קאַלענדאַר-רעפאָרם, וועלכע קען אָנרוהרען דעם שבת.

דערמאַרגענדיגער
פרייטאג-נומער
— פון —
„לאָדזשער
טאַגעבלאַט"
וועט ערשיינען אין אַ גרעסערן פאָרמאַט און ברענגען אַ גאַנצע רייה אַרטיקלען און פעליעטאָנען פון די בעסטע שריפטשטעלער

אַנאָנסען ווערען אָנגענומען היינט אַ גאַנצען טאָג:

שטאַטיש טעאַטער לאָדז, צעגעלניאַנא 63. | גאַסטראָלען פון דער ווילנער טרופּע יאָהר XIV אַנפ. מ. מזאה. | שטאַטיש טעאַטער לאָדז, צעגעלניאַנא 63.

שבת, ד. 20 יולי, זונטאג, ד. 21 יולי און מאָנטאג, ד. 22-טן צום ערשטען מאָל אין לאָדז

קידוש השם

פון שלום אַש. בעאַרבייט פאַר דער ביהנע פון מיכאל ווייכערט. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: ה. ווינטרויב, ה. קאָן. טענץ און פּלאַסטיק: שוועסטער ראַם.

ס'בעטייליגן זיך: פרויען: מרים אָרלעסקאַ, יוכבד ווייטליץ, נעמי נאַטאַן, דינה קאַמען, אסתר גאָלדענבערג א. א. מענער: יעקב וויסליץ, שמחה נאַטאַן, יוסף קאַמען, דוד בירנבוים, זלמן הירשביין, יעקב מאַנסדאָרף, יעקב קורלענדער, בערג, חיים בראַקאַוש. בילעטען פאַר פערקויף אין בעשטעל-קאַסע אין גאַסטאַמסקי'ס צוקערניע פון 10 ביז 7 און פון 7 ביי דער טעאַטער-קאַסע.

א יונגערמאַן
ווערט געזוכט
פאַרצוג פאַר דעם, וואָס איז בעקאַנט אין דער זאַמען בראַנזשע. אָפערטען מיט אויסקונפט-אונווייזונג און גאַזשע-אַנשפּריכע אין דער אַדמיניסטראַציע „לאָדזער טאַגעבלאַט" אונטער 5. 8322

Dr. Niewiażski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוענד. ספּעציאַל-אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער שוואַכע בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען. פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. med Adam BENDER
האָט זיך איבערגעצויגען אויף נאַרוטאַוויטשאַ 30 טעל. 14-75
ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 5—7 נאָכמיטאָג. 6085

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki

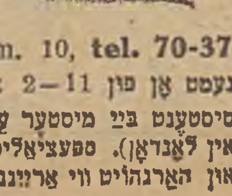

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 70-37
נעמט אָן פון 11—2 און פון 4—7 אָ. געוועזענער סיסטענט ביי מיסטער עלעמאַן (הינער-אויגען-אַנשטאַלט אין לאָנדאָן). ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און האַרנהויט ווי אַריינגעוואַקסענע נעגעל אָהנע שמערץ

Dr. med. A. Mazur
ספּעציעל-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנק ווי אויך שטום און שפּראַך-פעהלער
פּיאָטרקאָווסקאַ 65 (?)
ווסכאָדניאַ 65
אַריינגאַנג אויך דורך פּיעטריק. 46 טעל. 66-01

ס'ווערט געזוכט
טראַפט שפּולער ביי ה' משה פרענקעל
צעלנאַצנאַ 27. 3329

א וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציע אומגעבראַכט פון מענשען-פרעסער

די ווילדע נעגער האָבען געשאָכטען די געלאַגען און אינזשינערען און פון זייער פלייש זיך געמאַכט א געשמאַקען מיטאָג

ניו-יאָרק, (ספּ.) עס איז אַהער אָנגעקומען א גרויליהאַפטע ידיעה וועגען דעם גורל פון דער וויסענשאַפטליכער עקספּעדיציע פון געלאַגען און אינזשינערען, וואָס איז מיט א צייט צוריק אַפּגעפאָהרען קיין נגנזוועלע דרום-אַמעריקא און איז פערשוואונדען אָהן שפּורען. לויט די דערהאַלטענע ידיעה זענען די מיטגלידער פון דער עקספּעדיציע בעפאַלען געוואָרען פון א ווילדען שטאַם און זענען אומגעקומען אויף א טראַגישען אופן. די ווילדע מענשען פרעסער האָבען אויסגעשאָכטען אַלע מיטגלידער פון דער עקספּעדיציע און האָבען זיך פון זייער פלייש געמאַכט א געשמאַקען מיטאָג.

מוראַ'דיגע שרפה אין וואַרשע

וואַרשע, (טעל.) היינט 7 אין אָוו. האָט אין וואַרשע אויף קאַוועגדקאָווסקאַ גאַס אויסגעבראָכען א מוראַ'דיגע שרפה. גאַנץ וואַרשע איז געווען איינגעהילט אין פלאַמען, און מען האָט געמיינט, אַז בוכשטעבליך די גאַנצע שטאָט ברענט. ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט האָט די שרפה אויסגעבראָכען אין איינעם פון די מיליטערישע מאַגאַזינען, וואָס געפינען זיך אויף דערזשעלבער גאַס. צוליב די לייכט-ברענענדע מאַטעריאַלען, וואָס האָבען זיך געפונען אין באַראַק ווי איטל, וואַזאַלין, ברעטער און אַנד., האָט דאָס פייער זיך פערשפּרייט מיט א מוראַ'דיגער גיכקייט.

אויפ'ן אָרט זענען אָנגעקומען כמעט אַלע פייערלעשער אַפּטיילונגען פון וואַרשע, וואָס האָבען ענטוויקעלט א ענערגישע רעטונגס-אַקציע און א אַפּטיילונג סאַפּיאָרען. נאָך א שווערער אָנגעשטרענגטער אַרבייט פון עטליכע שעה צייט איז געלונגען די שרפה איינצולעשען. דער שאָדען איז א גרויסער.

ווער האָט געוואונען אויף דער מלוכה-לאָטעריע?

3. קלאַס, 1. טאָג פון דער ציהונג.

היינט אין ערשטען טאָג פון דער ציהונג פון דער 3-טער קלאַס פון דער פּוילישער מלוכה-לאָטעריע, זענען אַרויס פאָלגענדע געווינסען:

זל. **80,000** נומ. 133982.
זל. 40,000 נומ. 38939.
זל. 10,000 נומ. 164454.
זל. 5000 נומ. 6337. 135866.
זל. 2000 נומ. 69875.
זל. 1000 נומ. 105061. 102892. 16672.
זל. 500 נומ. 174384. 93706. 82757. 11835. 177675.

—0—

32 „פּועלי-ציון"-דעלעגאַטען צום 16-טען ציוניסט. קאָנגרעס

וואַרשע, (יט"א) דאָס פערבאַנד-ביוראָ פון די רעכטע פּועלי-ציון האָט ביז-אַצט דערהאַלטען ידיעות וועגען 32 מאַנדאַטען, וואָס די פּועלי-ציון האָבען אין פערשידענע לענדער דורכגעפיהרט צום 16-טען ציוניסטישען קאָנגרעס. אין ארץ ישראל האָבען די „פּועלי-ציון" בעקומען 22 מאַנדאַטען, אין אַמעריקא— 7, אין פּוילען — 3, אין דייטשלאַנד—2 און צו איין מאַנדאַט אין ליטע, בולגאַריען, עסטרייך און מעקסיקע.

פון די רעשטליכע, ווי אויך פון רעשטע צאָהל שטימען אין רומעניען, לעטלאַנד, בעלגיען, און פראַנקרייך, וועלען די פּועלי-ציון בעקומען נאָך 4 מאַנדאַטען אויף זייער וועלט-ליסטע. צוזאַמען וועט אַלזאָ די פראַקציע אויפ'ן קאָנגרעס ציילען 32 דעלעגאַטען.

קריסט כאַפּט קלעפּ פון רוסישע אַנטיסעמיטען, וואָס נעמען איהם אָן פאַר א יוד

מאָסקווע, (יט"א) דעם טעם פון אַנטיסעמיטישע קלעפּ האָט געפיהלט דער קריסטליכער פערוואַלטער פון א קאָאָפּעראַטיוו אין לענינגראַד וואַסיל זשאַכאָוו.

צוויי שכור'ע אַנטיסעמיטען, איוואַז יוסין און גריגאָרי מיראָנאָוו, האָבען זיך אַרײַנגעריסען אין קאָאָפּעראַטיוו מיט א געשריי: „איך, זשידעס, דאַרף מען אַלע אויסקוילען". זיי האָבען דערזעהן דעם פערוואַלטער זשאַכאָוו, האָט זיך זיי אויסגעוויזען, אַז ער איז א יוד, זיי האָבען איהם דאַן צעשלאַגען ביז בלוט. עס איז געוואָרען א געוואַלד און די אָנגעקומענע מיליציאָנערען האָבען די צוויי אַנטיסעמיטען אַרעסטירט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זיי זענען אַרבייטער פון אולאַנאָווער גלאָז-פאַבריק. זיי זענען אַמאָל בערגענעבען געוואָרען אין געריכט.

—=—

אין פּאַריז וואַרט מען אויף אַ ענטפער פון לאָנדאָן

וועגען אָרט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ

פּאַריז, (ספּ.) די אָפיציעלע פּאַקטאָרען און אויך די געזעלשאַפט האָט היינט אָפּגעוואַרט דעם ענגלישען ענטפער אויף דער לעצטער פראַנצויזישער נאָטע. דער ענטפער איז אָבער נישט אָנגעקומען, דעריבער האַלט מען אין פּאַריז, אַז דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען דורך א געוועהנליכען דעפּעשען-אויסטויש, דאַנגען קאָנקרעטע רעזולטאַטען קענען ערשט קומען נאָכדעם ווי בריאַן און הענדערסאָן וועלען זיך צוזאַמענטרעפען.

אין פּאַריז הערשט די איבערצייגונג, אַז ענגלאַנד וועט נישט אָפּטרעטען פון איהר מיינונג אַרויסצורוקען לאָנדאָן אַלס אָרט פון די אונטערהאַנדלונגען.

ווער עס איז געגען אָנקניפּען דיפּלאָ-מאַטישע בעציהונגען מיט רוסלאַנד

פּאַריז, (ספּ.) דער פערבאַנד פון די רוסישע בוחרים-אינדוסטריעלער און פינאַנסיסטען אויף דער עמיגראַציע האָט צוגעשיקט א פּראָטעסט צו מאַקדאָנאַלד וועגען בעניַיען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען מיט סאָוו. רוסלאַנד. אין פּראָטעסט ווערט געזאָגט, אַז די רוסישע רעגירונג אונטערדריקט אַלע שיכטען פון רוסישען פאָלק און דאָס בעניַיען די בעציהונגען וועט נאָר פערלענגערען די בלוטיגע באָלשעוויסטישע דיקטאַטור צום שאַדען פון רוסישען פאָלק און פון דער גאַנצער מענשהייט.

די נישט-געלונגענע פערשווערונג אין רומעניען

ווי בעקאַנט איז אין רומעניען ענטדעקט געוואָרען א פערשווערונג געגען דער איצטיגע מאַניו-רעגירונג. אין דער פערשווערונג זאָלען האָבען אנטייל גענומען אַנהענגער פון פריהערדיגען רעזשים אין רומעניען. מיר ברענגען דאָ די בילדער פון איצטיגען פּרעמיער מאַניו (לינקס) און פונ'ם שעף פון דער פריהערדיגער רעגירונג, בראַטיאַנו (רעכטס).

א יאַכט-שיף פון אַן אַמעריקאַנער מיליאָנער

האָט איבערגעריסען און דערהרג'עט 2 מאַטראָזען

ניו-יאָרק, (ספּ.) בעת'ן אָנפיהלען מיט בענזין די בענזין-קעסלען האָט אין פּאָרט האַמפּטאָן אויפגעריסען און דער לופט דילוקסוס-יאַכט שיף „וועגאַ-נא", וואָס געהער צום אַמעריקאַנישען מיליאָנער-מיליאָנער יאַם שטילמאַן.

דער רוב פון דער מאַנשאַפט האָט זיך געראַטעוועט דורך אַרייַנשפרינגען אין וואַסער.

צוויי מאַטראָזען זענען אומגעקומען, עטליכע זענען שווער פערוואונדעט.

ענגלישער קאָנסול אין פעהזן אומגעקומען בעת דער שרפה אין קאָנסולאַט-בנין

לאָנדאָן, (ספּ.) פון פעקין מעלדעט מען וועגען פרטים וועגען דער מוראַ'דיגער שרפה וואָס עס האָט אויסגעבראָכען נעכען בנין פון ענגלישען קאָנסולאַט. די שרפה האָט ארומגעכאַפּט דעם בנין פון ענגלישען קאָנסולאַט פון אַלע זייטען. די רעטונגס-אַקציע איז געווען זעהר בעשווערט און אין די פלאַמען איז אומגעקומען דער ענגלישער קאָנסול.

2.553 מענשען אומגעקומען פון דער ערד-ציטערניש אין פערסיען

לאָנדאָן, (ספּ.) די פערסישע רעגירונג מעלדעט אָפיציעל, אַז פון דער ערד-ציטערניש אין ראַיאָן פון שירוואַן זענען אומגעקומען 2.553 מענשען. אויך דער מאַטעריעלער שאָדען איז זעהר גרויס.

א לאָדזשער יוד ראַטעוועט אַרויס טרינקענדע פּאַסאַזשירען פון ים ביי דאַנציג

דאַנציג, 17 יולי (יט"א) א מאָטאָר-שיפעל, וואָס איז געפאָהרען מיט פּאַסאַזשירען אויפ'ן ים האָט פּלוצלינג אָנגעהויבען צו זינקען און עטליכע מענשען זענען אַרייַנגעפאַלען אין ים אַריין. א דאַנק צוויי יודישע פּאַסאַזשירען, וואָס האָבען זיך איינגעשטעלט דאָס לעבען, זענען די טרינקענדע אַרויסגעצויגען געוואָרען פון ים און ניצול געוואָרען פון טויט. די צוויי יודען זענען א געוויסער קאַהן פון וואַרשאַ און ניימאַן פון לאָדז.

יודישע פערזיכערונגס-געזעלשאַפט פערגרעסערט איהר אַקציען-קאַפּיטאַל ביז א מיליאָן דאָלאַר

ניו-יאָרק, (יט"א) דאָס העכסטע געריכט האָט אָפּגעוואָרפען די אָנקלאַגע פון די ה"ה לובאָווימש און נאַטאַן. ד"אַ סאַן דער פערגרעסערונג פון דעם אַקציען-קאַפּיטאַל פון דער יודישער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „יודעאַ לייף אינשורענס קאָמפּאַני". דאָס געריכט האָט ערלויבט אַרויסצוגעבען א נייע אַקציע-עמיסיע ביז 1 מיליאָן דאָלאַר.

די דערמאָנטע פערזיכערונגס-געזעלשאַפט איז געגרינדעט געוואָרען דורך דער „יודעאַ אינדוסטריעל קאָרפּאָרײשאַן" און האָט אָנגעהויבען איהר טעטיגקייט אין אַמעריקא אין 1925. בראש פון דער ירושלים'ער אָפּטיילונג שטעהט ה' ווי זשאַבאָטינסקי.

DYREKCJA
Gimnazjum Humanistycznego
Męskiego
I. KACENELSONA
Cegielniana 28, tel. 51-79
איז מודיע, אַז נייע איינשרייבונגען פון שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע טאָג-טעגליך פון 11—2 פאַרמ. און פון 4—7 נאָכמ.

די נעכטיגע רינג-קאַמפּען אין צירק

נעכטען אין 47 טאָג פון רינג-קאַמפּען טורניר אין צירק, זענען פאָרגעקומען פאָלגענדע 4 קאַמפּען:

דער ערשטער קאַמף, האָבען צווישען זיך געפיהרט דער אַמעריקאַנער באָהן-סאַמסאָן און דער ברוסעלער דיימש קאָרנאַ'ן, דער קאַמף האָט זיך געענדיגט אָהן רעזולטאַט. קאָרנאַ'ן האָט דאַסמאָל אַזוי ווי שטענדיג ברוטאַל געקעמפט, אַז ע רהאָט דעם אַמעריקאַנער אויסגעהאַקט א צאָהן.

דאָס צווייטע קעמפענדע פּאָר זענען געווען קאַרש—שטאָל, געזיגט האָט קאַרש לעגענדיג שטאָל'ן אין דער 8 מינוט.

דער דריטער קאַמף, איז געווען דער רעצידירענדער קאַמף פּאָשאַף — אָרלאָוו דער קאַמף ווערט געפיהרט זעהר שאַרף. אָרלאָוו כאַפּט פּאָשאַפ'ן אין פּאַס, דאָך בעזיגט ער דעם קאַמישען אָרלאָוו אין דער 4 מינוט, דורך א הינטער-פּאַס רגי"ף.

דער לעצטער און אינטערעסאַנטער קאַמף איז געווען דער רעצידירענדער קאַמף, פון די צוויי בעסטע מעכאַניקער שטייבאַר — גאַרקאָוויענקאָ, דער קאַמף האָט לאַנג געדויערט, און איז געווען דער שענסטער פון דעם אָווענד. גאַרקאָוויענקאָ בעזיגט שטייבאַר'ן אין דער 37 מינוט דורך אַפּאַס גריף, אַנדערוואַר-פענדיג איהם אויף דער ערד, און האָט איהם צוגעדריקט אויף ביידע לאָפּאַטקעס, זאָגאַר נאָכ'ן אָפּפּיפען פון רוכטער.

צעמענט
פון אַלע צעמענט פאַבריקען פון דער פּוילישער רעפּובליק וואַנאָ - ווייזע צו אָריגינעלע פאַבריקס-פרייזען. בעשטע-טיגט דורכ'ן צעמענט-סינדיקאַט פּאָס-ווייזע פון לאַגער צו קאָנקורענץ-פרייזען
— עמפעהלט: —
Łódzki Związek Handlowy
H. Zmigrod i S-ka
Konstantynowska 99, tel. 15 61.

בולגאַריען זוכט שטיצע ביי פראַנק-רייך אין איהר קאָנפליקט מיט יוגאָ-סלאַוויען

פּאַריז, (ספּ.) היינט האָט דער פראַנצויזישער אויסערן-מיניסטער בריאַן אָפּגעהאַלטען א לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן בולגאַרישען אויסערן-מיניסטער בוראָוו.

דאָס טעמא פון דער בעראַטונג איז געווען דער בולגאַריש-יוגאָסלאַווישער קאָנפליקט, און צוזאַמענהאַנג מיט וואָס די יוגאָסלאַווישע רעגירונג האָט פּראָפּאָנירט אַלס איינציגען אויסוועג צו בעפרייען זיך פון דער פּלאָג פון די כסדר'דיגע אָנפאַלען אויף ביידע זייטען גרענעצן, צו שאַפען א נייטראַלען פּאַס. די בולגאַרישע רעגירונג האָט צו דער קאָנצעפּציע פון דער יוגאָסלאַווישער רעגירונג נישט מסכים געווען. אַצט איז מיניסטער בריאַן געקומען קיין פראַנקרייך כדי דאָ צו געפינען שטיצע.

אייראָפּאַ פּראָטעסטירט געגען דער העכערונג פון צאָל אין אַמעריקא

שאַרפע רעדע פון סענאַטאָר סמוט

וואַשינגטאָן, (ספּ.) צו די מלוכות וואָס האָבען אַרייַנגעטראָגען זייער פּראָטעסט געגען דער פּראָיעקטירונג צו העכערען דעם צאָל אין די פעראייניגטע שטאַטען, האָבען זיך אַצט אָנגעשלאָסען אויך שפּאַניען, גריכענלאַנד און איטאַליען.

און שייכות דערמיט האָט סענאַטאָר סמוט געהאַלטען א שאַרפע רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט, אַז ער בעטראַכט די שטעלונג פון די אייראָפּעאישע מלוכות פאַר א אומגערעהערט אַריינמישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון אַמעריקא.

באַנקראָט פון א שטאָט

בערלין, (ספּ.) די שטאָט גלאָזוהויז האָט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען. די גאַנצע שטאָט-פערוואַלטונג איז געשטעלט געוואָרען אונטער געריכטס-אויפזיכט. דער פּראָצעס זאָגט-צו צו זיין זעהר אינטערעסאַנט.

לאָדזער טאָגעבלאַט

ד. ר רעדאַקטאָר נעמט-אָן פֿון 6 ביז 7 אין אָוונד.

נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Łodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפֿאָנען: רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

די יודישע פּאָליטיק און יודישע עקאָנאָמיק

פֿאַר די לעצטע פּאָר יאָהר האָבען זיך עטליכע „בעריהמטע" שרייבער גענומען שרייבען עפּעס אויף אַ גאַנץ בעזונדערן אופֿן וועגען „יודישער פּאָליטיק" און „יודישער עקאָנאָמיק", אַזוי ווי זיי האָלטען זיך צווישען זיי דינעהאַט פֿריהער צונויפֿגערעדט. זיי שרייבען גיט אָהן פּאַטאָס: „אויף וואָסערע צרות דאַרפֿען מיר יודען, האָבען די יודישע פּאָליטיק מיט דער יודישער „קולטור", מיט דער יודישער שפּראַך, מיט די העברעאישע און יודישע שולען און מיט דעם גאַנצען טאַראַראַם? מיר דאַרפֿען און מיר מוזען ראַטעווען יודען פֿון זייער עקאָנאָמישער נויט, פֿון זייערע עקאָנאָמישע צרות, וועלכע האָבען זיי דערפֿיהרט ביז צום יאוש! מיר מוזען זיי אַרויסראַטעווען פֿון דער צו שווערער משא פֿון שטייערן, וועלכע מען גיט זיי און זיי קענען נעבעך גיט אַריבערטראָגען! מיר מוזען ווייטער קעמפֿען געגען דעם געזעלשאַפֿטליכען און מלוכה'שאַפֿטליכען באָיקאָט, וועלכער שטיקט יודען וואָס ווייטער אַלץ מעהר. דער עיקר אָבער מוזען מיר, מחמת דעם גובען אונטערגאַנג פֿון כמעט אַלע ביז-איצטיגע יודישע פּרנסות, העלפֿען דער יודישער מאַסע געזעלשאַפֿטליך זיך איבערצוגרופּירען: אַריינדרינגען טיף און ברייט אין דער לאַנדווירטשאַפֿט, און דער אינדוסטריע, פֿערנעמען בעאַמטען-שטעלעס א. אַז. וו. — מיט איין וואָרט מען מוז די יודישע מאַסען זעהן „פּראָדוקטיוויזירען"; אָבער בשום אופֿן נים פֿערנעמען זיך מיט פּאָליטיק! מיט די אַלטע פּאָליטיקער מוז געמאַכט ווערען אַ סוף.

פֿערבעסערן מוזען מיר דעם יודישען עקאָנאָמישען לעבען — דאָס איז אונזער פּאָליטיק! מיט דעם מוזען מיר געהן און סיים. מיט דעם מוזען מיר אומ-אויס קעמפֿען!"...

הערט איהר זיך צו צו די אַלע טענות ומענות, וועלכע געוויסע שרייבער הערען נים אויף צו מעלה-גרה זיין, בעמערקט איהר נים נאָר זייער נאַאיוויטעט, נאָר זייער פּשוט'ע נאַרישקייט... טאַקע, וואָס ווילען די העררן?

אַ חוץ געוויסע שרייבער זענען דאָ נאָך אַ הויפֿשע חברה יודישע עסקנים, וואָס זינגען דאָס זעלביגע לידעלע...

עס איז אפֿשר נימאָ קיין גרעסערער טעות, ווי דאָס אָנטקעגענשטעלען פֿון פּאָליטיק און עקאָנאָמיק, אַלס צוויי אַנטאַגאָניזירענדע יסודות! ווייל די פּאָליטיק איז נאָר דאָן אַ ריכטיגע, ווען זי האָט אונטער זיך אַ פֿעסטען עקאָנאָמישען יסוד, און — די עקאָנאָמיק קען נאָר דאָן גוט געשיצט ווערען, ווען זי האָט אַ קלאָרען פּאָליטישען ציל!

די יודישע פּאָליטיק אַלס אַזעלכע בעשטעהט אין אַ שטענדיגען מלחמה-פֿיהרען פֿאַר יודישער גלייכבערעכטיגונג אין עקאָנאָמישען, קולטורעלען און פּאָליטישען פּרט.

בכן — שטעהט פֿאַר אונז קודם-כל די מלחמה פֿאַר די יודישע עקאָנאָמישע גלייכבערעכטיגונג! — הייסט וואו איז דאָ פֿאַראַן אַ סתירה, אָדער, נאָכמער, אַ היפּוך צווישען פּאָליטיק און עקאָנאָמיק?

ווייטער טראָגט דאָס מלחמה-פֿיהרען פֿאַר דער יודישער עקאָנאָמישער גלייכבערעכטיגונג, ווי יעדער קאַמף פֿאַר רעכט, דער עיקר, נאָך זיין גאַנצער טבע גאָר, אַ פּאָליטישען כאַראַקטער! אויב נים אין די געזעצגעבערישע אַנשטאַלטען, מאָ וואו קענט איהר פֿיהרען אַ קאַמף פֿאַר דער דאָזיגער גלייכבערעכטיגונג?

מיר מוזען דאָך קודם-כל שטרעבען אָפּצורופֿען די אַלטע חוקים, וועלכע שטיצען די נים גלייכקייט, און איינפֿיהרען אויף זייער אָרט נייע גלייכבערעכטיגענדע געזעצען! ערשט דאַן קען זיך אָנהויבען דער צווייטער עטאַפּ פֿון דער דאָזיגער מלחמה — דער קאַמף פֿאַר איינפֿיהרען די דאָזיגע געזעצען אין לעבען, דאָס מוז דאָך געווים אַרויסגעהן פֿון אַ פּאָליטישען שטרעבען צו אַ גלייכבערעכטיגונג!

און נאָך מעהר! די גאַנצע מלחמה פֿיהרט זיך דאָך פֿאַר'ן יודישען פֿאָלק; און דאָך דערפֿון געדרונגען, אַז דאָס יודישע נאַציאָנאַלע רעכט איז דער גאַנצער יסוד פֿון אונזער מלחמה פֿאַר אונזער עקאָנאָמישער גלייכבערעכטיגונג! דער יסוד אָבער פֿון דעם יודישען נאַציאָנאַלען רעכט איז די יודישע נאַציאָנאַלע קולטור!... מילא דאָ אַפֿ, אדרבא, די עקאָנאָמיק פֿון דער פּאָליטיק און פֿון דער קולטור!...

און דעם קאַמף פֿאַר יודישער גלייכבערעכטיגונג זענען די יודישע עקאָנאָמישע, פּאָליטישע, און קולטורעלע אינטערעסען אַזוי ענג, אַזוי אינטים צוזאַמען פֿערבונדען, אַז מען קען און מען טאָר זיי בשום אופֿן איינע פֿון די אַנדערע נים אָפּרייסען!

די, וואָס רייסען זיי פֿונאַנדער, טוען דאָס, אויב נים מחמת נאַרישקייט, איז מחמת — דעמאַגאָגיע!...

די יודישע פּראָפֿעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס: סוחרישע, האַנדווערקער'שע און אַרבייטער'שע, מוזען, אַלס זאַכקענער, מיטאַרבייטען מיט די פּאָליטיקער!

דר. יעקב וויגאָדזקי

ווי אַזוי אַ ליטווישע פֿויערטע האָט פֿערלוירען אַ מיליאָן דאָלאַר

קאָוונע. — „גאַשעטשקאַ" גיט איבער פֿאָלגענדע אומגלויבליכע געשיכטע, ווי אַזוי אַ ליטווישע פֿויערטע האָט פֿערלוירען אַ מיליאָן דאָלאַר.

אַ געוויסער ליטווינער אין אַמעריקאַ האָט צוגעשיקט זיין שוועסטער אין ליטאַ אַ מתנה — אַ לאָטעריע-בילעט פֿון אַמעריקאַנער לאָטעריע. ווייסענדיג, אַז מ'קען אויפ'ן בילעט געווינען אַ סך געלד האָט די פֿויערטע דעם בילעט בעהאַלטען און קיינעם נים אויסגעזאָגט וועגען דעם, וואַרטענדיג אויף אַ בשורה פֿונ'ם ברודער אין אַמעריקאַ. בינו לבינו איז דער ברודער אין אַמעריקאַ געשטאָרבען און די גוטע בשורה איז נים געקומען. אין אַ געוויסער צייט אַרום איז אינ'ם דאָרף אַרונטערגעפֿאָרען אַ דייטש, וועלכער האָט אויסגעזוכט די פֿרוי און איהר פֿאָרגעשלאָגען פֿאַר איהר בילעט אַ צעהן טויזענד דאָלאַר. מורא האָבענדיג פֿאַר אַ שווינדעל, האָט די פֿרוי זיך אָפּגעזאָגט צו פֿערקויפֿען דעם בילעט. דערוועלכער דייטש איז אין אַ געוויסער צייט אַרום געקומען נאָך אַמאָל. פֿאָרגעשלאָגען דעם צעטומעלטער פֿויערטע אַ גרעסערע סומע און אַלס צוגאָב אַ הויף אין דייטשלאַנד. אויך דאָס מאָל האָט די פֿויערטע זיך אָפּגעזאָגט פֿון מסחר און זי איז געקומען קיין קאָוונע אין ליטווישען באַנק פֿעסטשטעלען, אויב דער בילעט האָט געוואונען. די ליטווישע באַנק האָט אָנגעפֿרעגט אין אַמעריקאַ און ס'איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז דער דאָזיגער בילעט האָט געוואונען אַ מיליאָן דאָלאַר. דער געווינס איז בשעתו געמעלדעט געוואָרען אין דער אַמעריקאַנער פּרעסע, און היות אין משך פֿון אַ יאָהר האָט זיך קיינער נים אָפּגערופֿען, איז לויט די תקנות פֿון דער לאָטעריע דער געווינס אַריבערגעגאַנגען אין רשות פֿון אַמעריקאַנער „רויטען קרייץ".

אַזוי אַרום האָט די פֿויערטע אַרויסגעלאָזען פֿון די הענט אַ מיליאָן דאָלאַר.

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

ווי מען אַרבייט פֿאַר יוו"אָ אין אַנדערע לענדער?

די אימפּאָזאַנטע „יוו"אָ-וואָך" אין אַרגענטינאַ

אין די ניי-אָנגעקומענע אַרגענטינער צייטונגען געפֿינען מיר פּרטים וועגען דער „וואָך פֿאַר'ן יוו"אָ", וואָס די יוו"אָ-סעקציע אין אַרגענטינאַ האָט דורכגעפֿיהרט. וועגען דער פּראָקלאַמירונג פֿון דער יוו"אָ-וואָך דערצעהלט צווישען אַנדערע די „יודישע צייטונג":

די הויגע סעקציע פֿון יודיש-וויסענשאַפֿטליכען אינסטיטוט האָט געביטען דעם 9. יוני, אין דער פֿריה דורכגעפֿיהרט אַ גלענצענדיגען אַקט. אויף וועלכען עס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אַ וואָך פֿאַר'ן יוו"אָ.

דער פּראָקלאַמירונגס-אַקט האָט זיך אויסגעצייכענט מיט האַרציגען ערנסט און וואַרעמער שטימונג. דער צאָהלרייכער עולם, אַ געקליבענער און אינטעליגענטער, האָט מיט גרויסען אינטערעס און צופֿרידענהייט אויפֿגענומען אַלע טיילען פֿון פּראָגראַם.

דעם אַקט האָט געעפֿענט דער סעקרעטאַר פֿון דער אַרגענטינער סעקציע פּ. וואַלד. אַ לענגערע רעדע האָלט ש. ראָזשאַנסקי. די רעזידענץ פֿון „יוו"אָ", זאָגט ער צווישען אַנדערע געפֿינט זיך, ווי בעקאַנט אין ווילנאַ, וואָס איז ווייט פֿון אונז טויזענדער מיילען. אין דער אַרבייט פֿון דער אַרגענטינער סעקציע איז אָבער נישטאָ קיין שפּור פֿון ווייטקייט און פֿרעמדקייט, די אַרבייט פֿון יוו"אָ געהערט צו אונז אַלעמען, צו די גרעסטע יודישע צענטערס, ווי צו די קלענסטע ישובימלעך. עס איז אַ טעות צו מיינען, אַז דער יוו"אָ דינט בלויז פֿאַר'ן שרייבער, אָדער גרויסען אינטעליגענט. ווי אַלע אונזערע שאַפֿערישע אינסטיטוציעס, רעכענט זיך דער יוו"אָ מיט די בעדערפֿענישען פֿון די ברייטסטע פֿאָלקסמאַסען, וויל אויפֿקלערען, צוגרייטען, צונויפֿזאַמלען דאָס גאַנצע יודישע לעבען, און אַלע זיינע פֿאָרמען, און זיי צוריקגעבען געלייטערטע, אַז אַלע זאָלען זעהן און פֿערשטעהן און זיך גוט אָריענטירען אין אַלע מענדרעגצען פֿון אונזער עקזיסטענץ, און אונזער ליטעראַטור, עקאָנאָמיק, געזעל-

(ענדע – זייט 4)

דער פֿליה פֿון די אַמעריקאַנער אָוויאַטאָרן איבער'ן אַטלאַנטיק

46 שעה האָט געדויערט די רייזע פֿון אַמעריקאַ קיין רוים. – מוסאָליני דענערווירט זיך. – דער קבלת-פּנים אויפ'ן רוימישען פֿליה-פּלאַץ

מיט אַ צוויי טעג פֿאַר'ן אָפּפֿליה פֿון דעם אַעראָפּלאַן „מאַרשאַל פּילסודסקי" פֿון איוראָפּאַ קיין אַמעריקאַ, וועלכער האָט זיך אַזוי טראַגיש געענדיגט מיט'ן טויט פֿון מאַיאָר אידזשיקאָווסקי איז פֿון יענער זייט אָקעאַן, פֿון אַמעריקאַ אָפּגעפֿלויגען אַן אַמעריקאַנער אַעראָפּלאַן קיין רוים און גליקליך דורכגעמאַכט די רייזע.

אָט וואָס די פֿליהער גופֿא גיבען איבער וועגען דעם:

דער אַפּאַראַט „פּערזפּינדער" איז אויפֿגעבויט געוואָרען דורכ'ן איטאַליענישען אינזשיניער בעלאַנס און איז פֿערקויפֿט געוואָרען אַ געוויסע אַמעריקאַנערין סטילמאַר, וועלכע האָט צוזאַמען מיט דער בעקאַנטער דייטשער פֿליהערין ראַשע געזאָלט דורכמאַכען אַ טראַנס-אַטלאַנטישען פֿליה ניו-יאָרק — בערלין.

עס זענען שוין געווען דורכגעפֿירט די פֿאָרבערייטונגען צו דעם דאָזיגען פֿליה, און דעם אַעראָפּלאַן האָט מען שוין אפילו געהאַט אַ נאָמען געגעבען „נאָרד-סטאַר". אָבער אינצווישען האָט די אַמעריקאַנערין זיך מיישב געווען און האָט די מאַשין פֿערקויפֿט די אַמעריקאַנישע פֿליהער וויליאַמס און יאַנסען. דאַן האָבען די דרייסטע פֿליהער בעשלאָסען צו מאַכען אַן אָקעאַן-פֿליה ניו-יאָרק — רוים.

וויליאַמס און יאַנסען האָבען געביטען דעם נאָמען פֿון זייער שטאָלצען פֿויגעל אויף „פּערזפּינדער", און האָבען אייניגע מאָל אונטערגענומען דעם פֿליה קיין רוים, און נישט שטענדיג האָט עס זיך איינגעגעבען. די לאָ-יצלח'דיגקייט פֿון די רייזעס האָט די העלדישע אַמעריקאַנער פֿליהער נישט געלאָזט רוהען. דעם 9. יולי אין דער פֿריה האָבען זיי ווידער אונטערגענומען דעם ענדגילטיגען געוואַגטען פֿליה. „פּערזפּינדער" איז געפֿלויגען ווי אַן אמת'ער פֿויגעל מיט אַ געשווינדקייט פֿון 200 קילאָמעטער אַ שעה. פֿערגאַנגענעם דאָנערשטאָג האָבען די אַמעריקאַנער פֿליהער גליקליך זיך אַראָפּגעלאָזט אויף דער יבשה.

דער „פּערזפּינדער" איז נישט געווען פֿערזעהען מיט קיין ראַדיאָ-אַפּאַראַט, ווייל דער אַעראָפּלאַן האָט געהאַט גענוג צו שלעפּען ברענ-מאַטעריאַל פֿון 2500 קילאָ. די שפּייז פֿאַר די העלדישע פֿליהער איז בעשטאַנען סך-הכל פֿון 3 ליטער קאַווע, 3 ליטער וואַסער, 10 פּאָמעראַנצען, 10 שאַכטלען קאָנסערוועס און עטליכע טעוועלער שאָקאָלאַד.

מיט'ן אַפּאַראַט האָט אָנגעפֿיהרט וויליאַמס, אָבער אין מיטען פֿליה האָבען ביידע פּילאָטען זיך געטוישט יעדע 5 שעה.

דער „פּערזפּינדער" האָט בעת'ן גאַנצען פֿליהען זיך געהאַלטען זעהר הויך איבער'ן אָקעאַן, וואָרום דער נעבעל און די געדיכטע וואָלקענס האָבען די פֿליהער נישט ערלויבט צו נידריג זיך אַראָפּצולאָזען איבער'ן וואַסער. צוליב דעם האָט קיין שום שיף נישט געקענט בעמערקען דעם „פּערזפּינדער". און ערשטען מעת-לעת האָבען די פֿליהער מיטגעמאַכט דריי גרויסע שטורעמס, בעת וועלכע עס איז איינמאָל אַראָפּגעריסען געוואָרען די דעק פֿון בענזין-רעזערוואַר דאָס האָט אָבער נישט געשאַדט דעם אַפּאַראַט.

אין מיטען פֿליה האָבען די דרייסטע פּילאָטען אַראָפּגעוואָרפֿען אין די וואַסערן פֿון אַטלאַנטיק אַ קראַנץ פֿון לעבעדיגע בלומען צום אָנדענק פֿון „אָלד גלאָריא", אַן אַעראָפּלאַן, וואָס איז פֿאַר אַ יאָהרען אומגעקומען צוזאַמען מיט די פֿליהער, וואָס האָבען דורכגעמאַכט די זעלבע שטרעקע.

אַראָפּזעצענדיג זיך אויף דער יבשה, צו וואָס זיי זענען געצוואונגען צוליב די שטורעמס, האָבען וויליאַמס און יאַנסען געבעטען בענזין, כדי צו פֿליהען קיין רוים. און דעריבער איז ער ערשט אָנגעקומען אהין דאָנערשטאָג

(ענדע—זייט 6)

פּלאַטקעס וועגען שידוך צווישען דער „סאַנאַציע" און דער „ענדעציע"

וואָס שרייבען וועגען דעם די לייב-אָרגאַנען פֿון ביידע לאַגערן

די קלאַנגען, וואָס האָבען זיך אַ שעה-נע פּאָר וואָכען געטראָגען וועגען אַ נאָהענטער פֿערשטענדיגונג צווישען דער ענדעציע און דער סאַנאַציע האָבען זיך ענדליך אויסגעלאָזט מיט גאָרנישט. ביידע מחותנים זענען אַרויס מיט ערקלערונגען, אַז זיי שטעהען נישט אָן דער שידוך.

און ביידע בעמיהען זיך איצט מיט זייערע לייב-אָרגאַנען צו פֿערוואַנדלען דעם גאַנצען ענין אין קליינגעלד. פֿאַר אַ זאַך, וועגען וועלכער עס לוינט זיך נישט צו רעדען, ווייל אַזאַ פֿערשטענדיגונג איז לכתחילה אויסגעשלאָסען.

„גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" האָט זיך אָבער פֿריהער מקדים געווען, כדי צו מאַכען דעם איינדרוק, אַז ווען די ענדעציע וואָלט נאָר געוואָלט, וואָלט שוין געקענט זיין צו אַ פֿערשטענדיגונג, נאָר וואָס דען? דער ענדעציע שטעהט נישט אָן דער שידוך. אין אַן אַרטיקעל אונטער'ן נאָמען „פּלאַטקעס", שרייבט דער אָרגאַן פֿון די ענדעקעס, אַז אַ פֿערשטענדיגונג מיט אַ לאַגער, וואָס אין דער צייט פֿון זיין מאַכט, האָט געקאָנט אומקומען אַ פּוילישער גענעראַל אין מיטען העלען טאָג (אַ רמז אויף גענעראַל זאַגאָרסקי) און אַ געוו. פֿינאַנץ-מיניסטער זאָל סתם אַזוי ווערען בעפֿאַלען פֿון אַ חברה לאַ-בוזעס און נאָך און נאָך אַזעלכע חטאים — מיט אַזאַ לאַגער קען די ענדעציע נים געהען צום טיש אונטערהאַנדלען וועגען אַ פֿערשטענדיגונג און שלום.

און אַנשטעלענדיג אַ פּויזע פֿון אַ שטאָלצער אַריסטאָקראַטישער מיוחסת, פֿערענדיגט די צייטונג מיט די ווערטער, אַז אַ שידוך מיט דער סאַנאַציע וואָלט געווען נישט אין כבוד און נישט אין די אינטערעסען פֿון דער ענדעציע.

אָט אַזאַ אָפּשניט האָט די סאַנאַציע געכאַפּט פֿון דעם ענדעקישען לייב-אָרגאַן.

דער צווייטער לאַגער איז אָבער נישט שולדיג געבליבען קיין ענטפֿער, און נעכטען איז דער „גלאָס פּראַוודי" אַרויס מיט אַ זעהר שאַרפֿען אַרטיקעל, וואו די ענדעציע בעקומט אירע געהעריגען פּסק.

נישט מיר האָבען אונטערגעהאַנדעלט מיט דער ענדעציע — שרייבט דער „גלאָס פּראַוודי" — און נישט מיר האָבען בדעה געהאַט אונטערצוהאַנדלען און ווען אפילו ס'זאָל אמת זיין, אַז איינער פֿון דער סאַנאַציע זאָל יאָ האָבען גערעדט מיט ראָמאַן דמאָווסקי'ן, — האָט ער אויך דערויף נישט געהאַט קיין בעפֿולמעכטיגונג און דעריבער — האָט עס נאָר געקענט טראָגען אַ ריין פּריוואַטען כאַראַקטער.

דער אָרגאַן פֿון דער ענדעציע — שרייבט ווייטער „גלאָס פּראַוודי" איז אָבער אַרויס מיט אַזאַ חוצפּה'דיגען און אונפֿערשעמטען אַרטיקעל, וועגען אומגעקומענע גענעראַלען, אָנפֿאַלען אויף געוועזענע פֿינאַנץ-מיניסטאָרען און צושלאָגענע זשורנאַליסטען. און דאָס שעמט זיך נישט צו שרייבען דער אָרגאַן פֿון דעם לאַגער, וואָס האָט אויף זיין געוויסען דעם מאָרד פֿון ערשטען פּוילישען פּרעזידענט אין מיטען העלען טאָג, און אָנפֿאַלען אויף דער פּוילישער רעגירונג, אמת שוין נישט אין מיטען העלען טאָג נאָר אין דער פֿינסטערניש פֿון דער נאַכט. דאָס שרייבט אַזוי דער אָרגאַן פֿון דעם לאַגער, וואָס אַרבייט שטענדיג צוזאַמען מיט פֿרעמדע אַגענטורען צום שלעכטען פֿון פּוילען.

אָט אַזוי רעכענט זיך איינער אָפּ מיט'ן צווייטען, אָבער פֿון ביידענס רייד איז צו בעמערקען, אַז עפּעס גערעדט וועגען אַ פֿערשטענדיגונג האָט מען יאָ, נאָר מען האָט צווישען זיך נישט געקענט דורכקומען. צוליב וואָס מען איז נישט געקומען צו קיין הסכם, שווייגען דערווייל ביידע.

—פּס.

ריהרענדע טראַגעדיע אין דער פֿאַמיליע פֿון בעריהמטען שריפֿטשטעלער הוגאָ פֿאָן האָפֿמאַנסטאַל.

פֿראַנץ האָפֿמאַנסטאַל בעגעהט זעלבסטמאָרד און בעת דער קבורה פֿון זוהן בעקומט דער גרויסער דיכטער אַ מח-ערשיטערונג

(אַ בריף פֿון ווינען, ספּעציעל פֿאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פֿון פּ. לאַס.

אין אַ פּרעכטיגע ווילע אין ראָדאַון, וואָס ליגט האַרט הינטער ווינען, האָט זיך אָנגעהויבען וואָך אָפּגעשפּילט אַן ערשיטערנדע טראַגעדיע, וואָס האָט אויפֿגערודערט גאַנץ עסטרייך. אין דער דאָזיגער ווילע האָט געוואוינט דער בעריהמטער עסטרייכישער דיכטער און דראַמאַטורג הוגאָ פֿאָן האָפֿמאַנסטאַל מיט זיין פֿרוי און קינדער.

דער גרויסער דיכטער האָט אָבער געהאַט אַ גאַנץ קליינעם זוהן, פֿראַנץ, אַ יונגערמאַן פֿון 26 יאָהר, וועלכער האָט זיך נישט געקענט אויסהאַקען אַ וועג אינ'ם לעבען, און צו וואָס ער האָט זיך נישט גענומען, איז אים נישט געגאַנגען. דער יונגערמאַן האָט שוין געאַרבייט אין אַ ביוראָ און אין אַ באַנק און זעהענדיג, אַז ער האָט נישט קיין מזל, איז ער אָפּגעפֿאָהרען קיין אַמעריקאַ פּרובען דאָס גליק. אָבער אויך דאָרט איז אים נישט געגאַנגען און אַ צובראָכענער און לעבענס-מידער איז ער צוריקגעקומען אַהיים, צום פֿאָטער און ווען דער יונגערמאַן איז אַריינגעפֿאַלען אין אַ מעלאַנכאָלישער שטימונג, און געוואָרען זעהר שטאַרק נערוועז האָט דער פֿיין-פֿילענדער פֿאָטער, דער גרויסער דיכטער הוגאָ האָפֿמאַנסטאַל, איהם אין מינוטען פֿון שווערער מעלאַנכאָליע געטרייסט, אַז ער זאָל נישט זיין אַזוי אָפּהענגיג, וואָרום ער איז נאָך אַ יונגער מענש און דאָס לעבען שטעהט נאָך פֿאַר איהם אָפֿען. דעם יונגען פֿראַנץ האָבען אָבער די טרייסט-ווערטער פֿונ'ם פֿאָטער נים בערוהיגט און זיין געמיט-שטימונג איז פֿון טאָג צו טאָג ערגער געוואָרען, אַזוי, אַז מען האָט שוין אָנגעהויבען צו שרעקען, אַז ער זאָל נישט אָנטאָן אַ מעשה פֿון גרויסער פֿערצווייפֿלונג, מאַכען אַ סוף צו זיין לעבען.

און דאָס שרעקליכע איז טאַקע געקומען.

דעם פֿאַריגען שבת נאַכט. ווען איבער ווינען איז איבערגעגאַנגען אַ שרעקליכער שטורם מיט דונערן און בליצן און אַלע איינוואוינער פֿון דער ווילע אין ראָדאַון זענען געווען פֿערזאַמעלט אין הויז, האָט דער יונגער פֿראַנץ, אין אַ מאָמענט, ווען ער האָט זיך איינער אַליין געפֿונען אין זיין צימער, אַרויסגענומען אַ רעוואָלווער און זיך אַריינגעשאָסן אַ קויל אין קאָפּ. דער פֿאָטער הוגאָ פֿאָן האָפֿמאַנסטאַל האָט עפּעס דערהערט אַ קנאַל, אָבער ער האָט זיך נישט געמאַכט דערפֿון, ווייל ער האָט געמיינט, אַז דאָס איז אַ קראַך פֿון אַ דונער, און ער איז זיך ווייטער געזעסן ביים שרייב-טיש און רוהיג געשריבן, נישט האָבענדיג קיין אַהנונג פֿון דער טראַגעדיע, וואָס שפּילט זיך אין דעם מאָמענט אָפּ מיט אַ פּאָר צימערן ווייטער. פּלוצלינג איז אָבער אַריינגעפּלאַצט אַ דינערין אין שטוב אַריין און ברעכענדיג די הענד פֿאַר פֿערצווייפֿלונג איז זי אַרויס מיט אַ שרעקליך געוויין און דערצעהלט, אַז זי האָט געזעהן, ווי דער יונגער פֿראַנץ איז אומגעפֿאַלען אין צימער, און ווען זי איז צום פֿענסטער האָט זי שוין אים געזעהן ליגן אין אַ קאַלוזשע בלוט. אַ ציטער איז דורך דורכ'ן לייב פֿון דעם פֿאָטער און אין איין שרעק איז ער אַריין אין זוהנ'ס צימער און דאָרט האָט ער פֿאַר זיך דערזעהן אַ שוידערליך בילד. זיין זוהן פֿראַנץ ליגט אויף דער ערד מיט אַ דורכגעשאָסענעם מח און גיט שוין מער נישט אַרויס קיין סמנים פֿון לעבען.

באַלד האָט זיך די ידיעה פֿונאַנדערגעטראָגען איבער ווינען און גוטע פֿריינד, פֿערעהרער און קרובים זענען תיכף געקומען קיין ראָדאַון טרייסטען דאָס צובראָכענע האַרץ פֿון דעם אונגליקליכען טאַטען. מענשען האָבען מורא געהאַט, אַז דער גרויסער דיכטער, וועט דאָס דאָזיגע אונגליק נישט קענען איבערטראָגען, און מען האָט איהם צוגערעדט, אַז ער זאָל נישט בייוואוינען די לויה, ווייל די קבורה פֿון זיין געליבטען זוהן קאָן נאָך אויף איהם זעהר שלעכט ווירקען. אין אָנהויב האָט ער נישט געוואָלט הערען דערפֿון, אָבער ענדליך האָט ער זיך געלאָזט איבעררעדען און מסכים געווען נישט בייצוּוואוינען די לויה. דאָס זעלבע האָט מען אויך אויסגעפֿועל'ט ביי דער מוטער, די פֿרוי פֿונ'ם דיכטער, אָבער אין דער לעצטער מינוט, ווען די לויה מיט דעם זעלבסטמערדער האָט זיך שוין געפֿונען אויפ'ן בית-עולם, האָט דער אונגליקליכער פֿאָטער חרטה געהאַט אויף זיין פֿריהערדיגען בעשלוס און זיך אָנגעטאָן אין די טרויער-קליידער, כדי אַרויסצופֿאָהרען אויפ'ן בית-עולם. ער איז שוין געווען אָנגעטאָן אין שוואַרצען פֿראַק און האַנדשען און אין מאָמענט, ווען ער איז צו צו דער שאַנק און אַרויסגענומען דעם צילינדער, האָט ער פּלוצלינג אַרויסגעלאָזט פֿון דער ברוסט אַ האַרץ-רייסענדען זיפֿץ און אַנידערגעפֿאַלען אויף דער ערד אין חלשות.

די שטוב-מענשען האָבען תיכף טעלעפֿאָנירט נאָכ'ן הויז-דאָקטאָר, ד"ר ווימער, וועלכער איז אין אַ פֿירטעל שעה אַרום אָנגעקומען אויף אַן אויטאָ און זיך גענומען ראַטעווען דעם פֿער'חלש'טען.

דער דאָקטאָר איז שוין אָבער געקומען צו שפּעט. דאָס האַרץ פֿונ'ם גרויסען דיכטער האָט מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען און עס האָט אויפֿגעהערט צו קלאַפּען. דער דאָקטאָר האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז ער האָט בעקומען פֿאַר עגמת-נפֿש אַ מח-ערשיטערונג.

די ידיעה וועגען פּלוצלונגען טויט פֿון דעם גרויסען דיכטער האָט זיך בליץ-שנעל פֿערשפּרייט איבער ווינען און געמאַכט אַ זעהר שווערען איינדרוק אין אַלע קרייזען פֿון דער שטאָט. איצט בעוויינט גאַנץ ווין איהר גרויסען דיכטער פֿון דער עסטרייכישער גלאַנץ-עפּאָכע, וועלכער איז אומגעקומען מיט אַזאַ טראַגישען טויט.

דער טראַגיש-אומגעקומענע דיכטער האָט איבערגעלאָזט נאָך זיך אַ גאַנצע רייהע נאָכגעלאַזטע פֿערעפֿענטליכטע ווערק פֿון זעהר אַ הויכען ליטעראַרישען ווערט. דערונטער אויך דער טעקסט פֿון דער אָפּערע „אַראַבעלאַ", וועלכע שילדערט דעם טראַגישען גורל פֿון דער פּוילישער שלאַכטע אויף דער עמיגראַציע אין די 70 יאָהרען פֿון פֿאַריגען יאָהרהונדערט.

—0—

לאדזשער כראניק.

א לאדזשער האנדעלס-הויז אין דרום-אפריקא.

(וו) איינע פון די וויכטיגסטע לאדזשער אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען טרעט צו שאפען אין יאהאניעבורג (דרום-אפריקא) א האנדעלס-אגענטור הויז, כדי צו עקספארטירען אויסשליסליך פוילישער אויסארבייטונגען. אויסקלערונגען און אינפארמאציעס גיט וועגען דעם די ביורא פון דער האנדעלס-קאמער אין לאדז.

אין שפייז-געוועלבער טאר ניט פערקויפט ווערען קיין פלייש

(מ) אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון וואיעוואדע, מעגען אין שפייז-געוועלבער פערקויפט ווערען בלויז געריכערטע פלייש-אויסארבייטונגען. ראָגעגען פלייש איז אין שפייז-געוועלבער שטרענג פערבאָטען צו פערקויפען.

פאר עובר זיין די פעראָרדנונג דראָהט א גרויסע שטראָף.

אוואנטורעס און מעשים-תעתועים פון א געוועזענעם משומד,
וועלכער האט צוגעבראכט דאס לעבען פון א יודישע פרוי

(ג) דעם לאדזשער ראבינאט איז די טעג אויסגעקומען צו בעטראכטען א הארבען גט-ענין צווישען א געוועזענעם משומד און אן אריסטאקראטישע יודישע טאכטער פון לאדז.

דער משומד הייסט גאלדרייך. ער שטאמט פון גאליציען, ביז הײַנטיגען טאג צעהלט ער 39 יאהר, אבער נישט קוקענדיג דערויף האט ביי איהם געמאהנט א גט א 21-יעהריגע שעהנע פרוי.

דאס יונגע ווייבעל האט איבערגעגעבען, אז איהר מאן איז א מענש מיט א געוואלדיגער אוואנטוריסטישער פערגאנגענהייט. ער איז שוין געווען אין א סך לענדער, געשמוגעלט קאנטרבאנד סחורות אין די ווייטסטע געגענדען, איז געווען פערמישט אין כל-ערליי עפענטליכע סקאנדאלען, האט געדינט אין ענגלישען מיליטער, אבער פון אלע זיינע איבערלעבענישען איז ביי גאלדרייכ'ן געבליבען אן אונגעשטילטע לוסט צום לעבען, אן אונגעוועהנליכער טעמפעראמענט און ספרוט, וואס האט בעוויזען זי, די אריסטאקראטקע ארייצוציהען אין זיין נעץ און מיט איהר חתונה צו האבען.

אמת, זי האט איהר'ס אויסגעפיהרט. צוליב איהר האט ער זיך מגייר געווען און פון דאכניי געווארען א יוד. נאר זיין חוזר-בתשובה זיין און איהר נישט געשטאנען פאר די צרות, וואס זי האט געהאט פון איהם באלד אין די ערשטע האניג-וואכען' נאך דער חתונה.

מיט אראפגעלאזענע אויגען, פול טרערען, האט דאס ווייבעל אויפגעדעקט א סך שמוציגע פרטים פון איהר מאנ'ס אויפפיהרונג.

אזוי האט דאס יונגע ווייבעל איבערגעגעבען, אז ער פלעגט זי צווינגען „ויארום אויפצונעמען זיינע רייכע חברים, פון וועלכע ער האט שטענדיג בעקומען געלד. פארוואס ער האט איינגעארדענט הולאנקעס און דערפון געוואלט אויסקומען זיין לעבען.

איינמאל — האט דאס ווייבעל דערצעהלט, — ווען איך בין געזעסען צוזאמען מיט מיין מאן אין געזעלשאפט פון מענשען און איך האב מיטגעשמועסט פלעגט ער מיר גראב בעליידיגען און אפילו שלאגען דערפאר, וואס איך בין נישט געווען איינשטימיג מיט זיין מיינונג. און אז איך בין פון איהם אנטלאפען האט ער אויף מיר אויסגערעדט וואס נישט אויף דער קארט. ער האט מיך מיאוס בעשמוצט און דערנידריגט אין די אויגען פון דער געזעלשאפט.

— ראבינער — האט זי געזאגט מיט טרערען אין די אויגען: — איך בין ווערט געווען די שטראף. אלע, וואס וועלען זיך פערקויפען נאר אויף דער פאצעמושקייט און שענקייט פון א מאן, זאל אזוי אויסגעהן ווי מיר...

אט די ווערטער האט די נידערגעשלאגענע יונגע פרוי געזאגט צום מורה הוראה, נאכדעם ווי זי האט זיך שוין געהאט בעפרייט פון איהר הפקר'דיגען מאן דורך א גט.

צוליב פערשטענדליכע טעמים קאנען מיר דעם נאמען פון דער פרוי נישט אנגעבען. ווי מיר הערען, האט זי בדעה איינצוקלאגען איהר געוועזענעם מאן פאר בעשמוצען איהר נאמען אין דער געזעלשאפט.

2 דעלעגאציעס אין לאדז
איינע פון טעקסטיל-אינטערנאציאנאל און די צווייטע פון די אמעריקאנער פאלאקען

(§) נעכטען 9 א זייגער פריה איז אנגעקומען קיין לאדז די דעלעגאציע פון הויפט-ראט פון טעקסטיל-ארבייטער אינטערנאציאנאל, וועלכער האט פערענדיגט זיינע בעראטונגען אין ווארשא. די דעלעגאציע איז בעשטאנען פון פרעזעס פון טעקסטיל-ארבייטער פערבאנד אין דייטשלאנד שראדע די צוויי סעקרעטערען פון דעם זעלבען פערבאנד רעדעל און ווירא ניעמירא אויך דער פרעזעס פון טעקסטיל-ארבייטער-פערבאנד אין שווייצאריען מארטי און זיין סעקרעטאר דעל טהוט.

די דעלעגאציע איז פון וואקזאל גלייך אפגעפאהרען אויף א וויזיט אין בעניכ'ס און גייערס פאבריקען און דערנאך זענען זיי פערפאהרען אין „טיוואלי", וואו די פערוואלטונג פון טעקסטיל-ארבייטער פערבאנד אין פוילען האט איינגעארדנעט לכבוד די געסט א פריהשטיק. נאכ'ן פריהשטיק זענען זיי אפגעפאהרען אויף א בעזוך אין דער ווידזעווער מאנופאקטור אויך אין די פאבריקען פון שייבלער און גראהמאן.

צום סוף האבען זיי אפגעשטאטעט א וויזיט אין דעם רעגענטען-אינסטיטוט אין דעם סאניטאריום פון דער קראנקען-קאסע אין טושינעק.

שפעט אין אווענד זענען זיי אפגעפאהרען קיין פויזען, וואו זיי וועלען בעזוכען די לאנדעס-אויסשטעלונג.

* * *

(ב) נעכטען איז דער פריה אנגעקומען קיין לאדז די עקסקורסיע פון אמעריקאנער פאלאקען און אין דער בעגלייטונג פון איינגע פארשטעהער פון מאגיסטראט האבען זיי בעזוכט די פאבריקען פון שייבלער און גראהמאן.

שפעטער האבען זיי בעזוכט עטליכע שטאטישע אנשטאלטען און די נייע מאגיסטראט-הייזער אויף באלוטי. צום סוף האט דער מאגיסטראט איינגעארדנעט לכבוד די געסט א פריהשטיק אין גראנד-האטעל און דאן זענען זיי אפגעפאהרען קיין בידגאשטש, פון וואנען זיי וועלען דורך דאנציג צוריקפאהרען קיין אמעריקא.

ווי אזוי מ'צאהלט היינט וועקסלען
נישט קיין באנקראטניק, נישט קיין פליטה'ניק נאר סתם א לאפון

(וו) א געוויסער לאנגע האט געהאט א וועקסעל פון איינעם זקן קיאווסקי. קלינסקי גאס 12. מאנטאג איז דער וועקסעל געווען צאהל-באר, און ווי דער סדר העולם איז היינט, איז דער וועקסעל געווארען פראטעסטירט. לאנגע איז נעכטען געקומען איינמאהנען דעם פראטעסט און דעם בעל דבר נישט געטראפען אין שטוב. אראפגעהענדיג האט ער איהם בעמערקט אויף די טרעפ און איהם געוויזען דעם וועקסעל. קיאווסקי האט דעם וועקסעל גאנץ שעהן צוגענומען, איינגעריסען דעם דעם אונטערשריפט און ווען יענער האט געזאגט: ברודער בעצאהל, האט איהם קיאווסקי געוויזען א פייג.

לאנגע האט דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליציי און קיאווסקי, איז ארעסטירט געווארען.

א פרוי פערברענט אויף קויהל

(וו) דינסטאג 3 א זייגער ביינאכט איז אין דארף אנטאניע סטארע נעבען נאוואסאלנא אויסגעבראכען א שרפה אין דעם הויף פון רודאלף לעדער. די פייער-צונגען האבען בלויז שנעל זיך אריבערגעטראגען אויף אלע בנינים אזוי, אז די גאנצע ווירטשאפט איז אינגאנצען געשטאנען אין פלאמען.

נאכ'ן איינלעשען די שרפה איז אויפ'ן בוידעם געפונען געווארען א פערברענטע אויף קויהל די 45-יעהריגע מאריא נארטאלער, וועלכע האט נישט בעוויזען זיך ארויסצוראטעווען פון די פלאמען. די סבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט.

די חובות פון די געוו. רוסישע אגראר-באנק
וועלען אויסגעצאהלט ווערען אין גראשענס

(§) דער ליקווידאציע-קאמיטעט פונ'ם פערמעגען פון די געוועזענע רוסישע אגראר-באנק האט ענדליך בעשלאסען אן אפמאך מיט דער ווילנער אגראר-באנק מכח דעם, אז די דאזיגע באנק זאל איבערנעמען די אקטיוון פון די געוועזענע רוסישע אגראר-באנק, וואס זייערע קרעדיטארען געפינען זיך אויפ'ן שטח פון דער פוילישער רעפובליק.

די קרעדיטארען וועלען דערווייל בעקומען 75 פראצענט פון זייערע חובות. בערעכענט לויט א ספעציעלען שליסעל. דהיינו: פאר א רובעל, וואס ס'איז שולדיג די פעטראגראדער-מוסקער באנק וועט אויסגעצאהלט ווערען 2,66 זל., פאר א רובעל פון דער זשיטאמירער אגראר-געזעלשאפט — 1,20 זל., פון דער קיעווער באנק — 90 גראשען, פון דער מאסקווער באנק — נאר 30 גר.

ווארט-זאל אויפ'ן באלוטער מארק

(מ) דער לאדזשער מאגיסטראט האט זיך א לאנגע צייט צוריק אונטערגענומען שטעלן אויפ'ן באלוטער פלאץ א ווארטע-זאל פאר די פאסאזשירען, וואס ווארטען אויפ'ן זגערזשער און אלעקסאנדרער טראמוואיען.

די פערוואלטונג פון די הינטערשטאטישע טראמוואיען האט נעכטען מיטגעטיילט דעם מאגיסטראט, אז דאס קאמוניקאציע-מיניסטעריום האט שוין בעשטעטיגט דעם פלאן. דער ווארטע-זאל וועט אינגיכען אויפגעבויט ווערען.

ארויספאהרונגען פון א"י.

עס זענען אנגעקומען ערלויבענישען אויף אריינצופאהרען אין ארץ-ישראל פאר פאלגענדע פערזאנען: מענדעל ליבלינסקי, משה גאלדינער, רבקה מילער און אלחנן גאלביערש.

די דערמאנטע פערזאנען דארפען זיך מעלדען אין ארץ-ישראל אמט (צעגעלניאנא 4) וועגען ערלעדיגען די רייזע פארמאליטעטען. —

ווען איהר געהט אריבער די גאס

קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אן אייביגער קאליקע אדער גאר געפינען דעם טויט

היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרן.

בעקומען א שגעוו-אנפאל און זיך אויפגעהאנגען

(§) נעכטען נאכמיטאג איז די גיבע הילף ארויסגערופען געווארען אויף פעטריקאווער 259, וואו עס איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך הענגען זיך די 42-יעהריגע סטרוזשקע פון רעמועלבען הויז ראזאליא יענדרושעיטשוק. די זעלבסטמערדערין ליידט פון א נערווען-קראנקהייט און ביז דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג איז זי געווען אין „קאכאנובקא". די פאגאטאוויע האט די זעלבסטמערדערין געגעבען די נויטיגע הילף.

—0—

רעגירונגס-קאמיסאר אין די קראנקען-קאסעס פון פיעטרקאוו און ראדאמסק

(—) אין דער פעטריקאווער קראנקען-קאסע האט נעכטען איבערגענומען זיין אמט אלס רעגירונגס-קאמיסאר ה' וואוזשניעץ קאזעק, וועלכע איז ביז אצינד געווען קאמיסאר אין דער זשוראדאווער קראנקען-קאסע. די פערוואלטונג פון דער באוויאטאוויער קראנקען-קאסע איז אזוי ארום אויפגעלעזט געווארען. דערזעלבער ה' קאזעק איז אויך נאמינירט געווארען אלס רעגירונגס-קאמיסאר פון דער ראדאמסקער קראנקען-קאסע.

אונטער די רעדער פון אנ'אויטאבוס

(§) די דורכגעהער פון אלעקסאנדרער גאס זענען נעכטען פריה געווען עדות פון א שרעקליכען אונגליקס-פאל, פון וועלכען עס איז געפאלען א קרבן אנ'אלטע פרוי.

פון דער ריכטונג פון אלעקסאנדער איז געפאהרען מיט א געוואלדיגער שנעלקייט א לאדזשער אויטאבוס, אין דערזעלבער צייט איז פון שטארק'ס גאס ארויסגעגאנגען די 61-יעהריגע קאטאזשינא וויעטשארעק פון אלעקסאנדרער גאס 48, און די אלטע פרוי איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אדורכלויפענדען אויטאבוס. דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט, אז ביי דער זקנה זענען איבערגעפאהרען געווארען ביידע פיס און דער קאפ איז שווער פערוואונדעט. זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. דער שאפער מעטשיסלאוו פארליאשין איז ארעסטירט געווארען.

פון דער לאדזשער האנדעלס-באנק.

(וו) פון נעכטען אן אמטירט אין דער לאדזשער האנדעלס-באנק דער נייער דירעקטאר ה' פאוועל גארדאווסקי.

קארטעל פון טריקאטאזש-פאבריקען

(ג) מ'גיט איבער פון מאסגעבענדע קוועלען, אז די לאדזשער טריקאטאזש-פאבריקען זענען צוגעטרעטען רעאליזירען דעם פלאן פון שאפען א קארטעל.

יודיש טעאטער אין זאל פילהארמאניע — נארוטאוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן

נאר איינציגע גאסטראלען פון קינסטלער-פאר פון מאסקווער גראנאווסקי'ס קונסט-טעאטער

מארים לאמפע

און די זינגערין

פאניא מענדעלעוויטש

מיט'ן ענסעמבל פון ווארש. קאמיקער א. אייזענבערג

שבת, 4 נאכמ. און 9 אווענד, זונטאג ד. 21-טען, מאנטאג, ד. 22-טען דינסטאג, דעם 23-טען 9 אווענד

פרייזען פון 80 גראשען ביז 3 זלאטעס

פרעמיערע!! צום ערשטען מאל אין לאדז פרעמיערע!!

דער שלאגער פון סעזאן, גרויסע אויפפיהרונג פון גראנאווסקי'ס קונסט-טעאטער

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אקטען מיט געזאנג פון אונזער פאלקס-שרייבער שלום עליכם. הויפט-ראָל טוביה — מארים לאמפע דײַטעל — פאניא מענדעלעוויטש

עס נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

אנאנס!! אין פארבערייטונג אנאנס!!

200.000 און סטעמפעניו

פון שלום עליכם

„זעלדעליך"...
א בריוועל צום רעדאקטאר פון א יודען מיט אסטמא און מיט א ווייב, וואס הייסט זעלדע

זייט נישט ברוגז אויף מיר, טייערער רעדאקטאר, וואס איך שרייב אייך א בריף, נישט אנגערעגענדיג זיך פריהער ביי אייך, צי ווילט איהר, צי האט איהר צייט צו לעזען מיין בריף. איך וואלט געקומען צו אייך פערזענליך זיך דורכרעדען, אבער אזוי ווי איך לייד, נישט פאר אייך געדאכט, אויף אסטמא, ביי יעדען דריטען ווארט פערכאפט עס מיר דעם אטעם און איך פערהוסט זיך, און אזוי ווי איך לייד, נישט פאר קיין שום יודען געדאכט, פון א ווייב, וואס הייסט זעלדע און וועלכע היט מיך אויף שריט און טריט, בין איך געצוואונגען מיט אייך זיך דורכצושרייבען.

און אצינד צום עיקר.

ערלויבט מיר, קודם, זיך פארצושטעלען.

מיך רופט מען בענו. פארוואס עפעס בענו? וועל איך אייך אין קורצען ערקלערען.

דער טאטע מיינער (געבויר געשטארבען אויף דער עלטער פון א יונג ווייב) איז אלע זיינע יאהרען געווען א קינדערלאזער. ער איז טאג ווי נאכט אומגעפאהרען צו גוטע יודען, בעלי-מופתים, צדיקים, זנאכערס, להבדיל, און קיינער האט איהם נים געהאלפען. און אז איינער עם נעהמט נים, מאכען אלע פון איהם חוזק: אויך פון מיין מאמען פלעגט מען חוזק'ן און לאכען. מען האט געזאגט, אז ער איז א „גוי-בע, גוי-מע", ד. ה. א טויגעניכטס. און איינמאל, ווען עס האט איהם שטארק פערקלעמט ביים הארצען, האט ער א נדר געטאן, אז אויב גאט וועט איהם העלפען און ער וועט האבען א קינד, וועט ער א נאמען געבען דוקא ווי מען פלעגט פון איהם שפעטען, נעמליך: וועט עס זיין א יונגעלע, וועט ער איהם א נאמען געבען בענו (אומגעקערט פון גוי-בע), אויב א מיידעלע — מעני (פון גוי-מע)... און אזוי ווי ער האט נאר דעם נדר געטאן, האט ער תיכף חתונה געהאט מיט א יונג ווייבעל, און איז אין צוויי יאהר ארום געשטארבען, איבערלאזענדי נאך זיך א קדיש מיט'ן נאמען בענו.

בין איך, אלזא, דער בענו...

לויט מיין פראפעסיע בין איך, קען מען זאגען, א זייגער-מאכער.

דעם אמת געזאגט, ווייס איך אזוי אין זייגער-מאכעריי, פונקט ווי א מאסקווער גר אין יום-כפור'דיגען פיוט, אבער מען רופט מיך מיט דעם נאמען, ווייל אלע יאהר כמעט זייגט מיין ווייב א קינד, דאס הייסט, איך מאך עס אזוי, אז זי זאל זייגען. דערפאר האבען אונזערע פריינד מיך געקרוינט מיט'ן נאמען: „זייגער-מאכער".

איצט, אז איהר קענט מיך שוין, וויל איך אייך בעטען, הער רעדאקטאר, איהר זאלט אזוי גוט זיין און מיך אויסהערען ביז צו ענדע.

— ווי איהר ווייסט שוין, האב איך א ווייב, וואס הייסט זעלדע. אזוי איז זי זעהר א וואוילע, א גוטע, א פיינע. זי פערמאגט א ברילאנטענע הארץ, אבער דאס מויל איז ביי איהר א געמיינס... זי שילט — א שרעק... זי זידלט, אז מען דארף אנטלויפען, וואו דער שווארצער פעפער וואקסט. אבי איהרע זידלערייען נישט צו הערען, און א בעזונדער שוואכקייט האט זי צו אמעריקא.

איך ווייס נים, הער רעדאקטאר, צי באד מען זיך טאקע ביי אייך אין פוטער און אין סמעטענע, ווי מיין ווייבעל שטעלט עס מיר פאר. נאר אויב אפילו א הונדערט חלק פון איהר אמעריקאנער גן-עדן איז ריכטיג, לוינט זיך אפילו א קישען, — וואס זאג איך — אפילו דאס איינענע ווייב צו פערזעצען און פאהרען קיין אמעריקא. לויט איהרע רייד קומט אויס, אז אמעריקא בעשטעהט בלויז פון מיליארדערען און מיליאנערען. דער גרעסטער קבצן דארט איז נאך רייכער פון אונזער גרעסטען נגיד. אין ניו-יארק, צום ביישפיל, וואלגערט זיך גאלד אויף די גאסען, און די צוגען פליהען אויף זילבערנע רעלסען; די טראמוואיען זענען אפגעגילט, און בלויז דער יצר-הרע איז א מעשענער... אזוי האלט זי, די פלונית'טע מיינע. און זי דערגעהט מיר די יאהרען, הלמאי איך פאהר נים אין איינער מדינה...

מענה איך מיט איהר:

— נארעלע, וואס דו ביזט! — עפעס אזוי, מיינסטו, נעמט מען און מען פאהרט קיין אמעריקא? וואו איז די קוואטע? הײַנט וויזעס, אפידעוויטס! נו. און רייזע-שפּײַזען זענען דאך אויך קיין הינט נים... עפעס שמעקט עס דאך מיט הונדערטער דאלארען!

ווערט זי אנגעצונדען, ווי א גאז-לאמטערן, און מאכט מיך מיט דער בלאטע.

— וואס דען? ער וועט עפעס אויפטון אין זיין לעבען! די קוואטא, זאגט זי, האט מען אין דר'ערד; די וויזעס שיקט מען אפ צו אלע-שווארצע יאהר, און דעם „אפידייוועטס" — אויפ'ן הילוגען ארט... ווי אזוי פאהרען אנדערע? נאר גאה רעד מיט א טויגעניכטס... דיין טאטע איז געווען א טויגעניכטס און דו ביזט נאך אנ'ערגערער פון איהם!

וואלט איך פרובירט איהר אפענטפערן, און איך האב גראד וואס צו ענטפערן: ערשטענס, קען מען די קוואטא נים האבען אין דר'ערד, ווייל מ'פאהרט אויפ'ן וואסער (אזוי דאכט מיר), צווייטענס, קען מען נים אפשיקען די וויזעס צו אלדע שווארצע יאהר, ווייל אהין דארף מען אויך האבען... א וויזע... קורץ, איך וואלט שוין געוואוסט, וואס איהר אפצוענטפערן, לייד איך דאך אבער פון אסטמא, און ביים דריטען ווארט פערכאפט מיך דער אטעם, פערקריך איך זיך און בין מיט אנגעהאלטען פום אויף יענער וועלט. מוז איך דערום שווייגען. — הערען, שווייגען און לײַדען.

ליבער הער רעדאקטאר!

— אזוי ווי מיר זענען לאנדסלייט, איך בין פערהייראט און איהר זייט אויך פערהייראט, ווענד איך מיך צו אייך מיט פאלגענדע בקשה: דרוקט אפ, זייט מוחל, אין אייער צייטונג אנ'אנאנס, אז בענו זייגער-מאכער, זעלדעס מאן, געהט בויען א לופט-שיף, וועלכע וועט פליהען פון אייראפא קיין אמעריקא און צוריק. די שיף וועט טראגען דעם נאמען „זעלדעלין", דאס הייסט, מיין ווייב'ס נאמען... פונקט ווי דאקטאר עקענער'ס שיף הייסט „צעפעלין" (מסתמא האט זיין ווייב לאנגע צעפ). די „זעלדעלין" וועט פאהרען צוויי מאל אין מאנאט קיין אמעריקא און צוריק, און מען וועט קענען פליהען אהין אהן וויזעס, אהן אפידייוויטס און אהן קוואטעס.

אבער אום צו פערווירקליכען מיין פלאן, איז מיר נויטיג א קאפיטאל באמש פון עטליכע טויזענד דאלאר, וועלכע איך בעזיץ פארלויפיג נים. דערפאר בעט איך אלע יודען, וועלכע זענען, נעביך, פערהייראט און פיהלען מיט מיר מיט, אז זיי זאלען דורכפיהרען א ספעציעלע זעלדעלין-זאמלונג און די געזאמעלטע געלדער מיר צושיקען. זיי וועלען דערפאר שפעטער, ווען מיין „זעלדעלין" וועט פערטיג ווערען, זיך אויך קענען באנוצען מיט איהם, ווען זיי וועלען דארפען אנטלויפען פון זייערע ווייבער-קליפות...

איך האף, הער רעדאקטאר, אז מיין רוף וועט נים בלייבען, ווי א קול אין דער וויסטע, און אז איהר וועט דער ערשטער מיר אריינשיקען די ערשטע שפענדע אלס צייכען פון סימפאטיע צו מיין פלאן, און ענדיג מיט דער גרעסטער אכטונג און דאנקבארשאפט,

בענו.

נ. ב. — אלע מענער, וועמענס ווייבער עס הייסען זעלדע, ווערען געבעטען זיך צו שטעלען ווי שנעלער מיט מיר אין פערבינדונג... אט די פערבינדונג וועט זיי, פיליייכט העלפען די פונאנדערבינדונג...

די „ווילנער טרופע" אין לאדז.

קומענדיגען שבת וועט דאס יודישע לאדז האבען די געלעגענהייט צו בעגריסען די „ווילנער טרופע", וועלכע הויבט אן אין שטאטישען טעאטער א רייה גאסטשפילען.

דער נאמען פון דער „ווילנער טרופע" איבער די גרעסערע שטעט פון פוילען, וואו עס ווערען אויפגעפיהרט די פערל פון יודישען און איבערזעצטען טעאטער-רעפערטואר, איז א בעדייטענדע יודישע קולטור-לייסטונג. די גאסטשפילען פון דער „ווילנער טרופע", וועלכע שטעקט אן די גאנצע פראווינץ מיט דערהויבענקייט און גלויבען און גוטען יודישען טעאטער, האט אויך א בעדייטונג אונ'ם שווערען קאמף, וואס מיר, יודען, אין פוילען פיהרען פאר אונזערע נאציאנאלע און קולטורעלע רעכט.

די לאדזער יודישע געזעלשאפט וועלכע קוקט שוין לאנג אויס אויף די „ווילנער", וועט דעריבער אויפנעמען מיט פרייד די דאזיגע קינסטלערישע טרופע, וועלכע טראגט אויס מיט ווירדיגען אויסדויער, דעם קערן פון דעם אמת'ן יודישען קינסטלערישען טעאטער פאר וועלכען עס קעמפט די יודישע קולטורעלע וועלט.

אויף די ברעטער פון לאדזער שטאטישען טעאטער וועלען די „ווילנער" זיך בעווייזען שבת צונאכט אין זייערע קרוין-ווערק „קדוש השם" (פון שלום אש), וואס איז אין ווארשא געגאנגען אהן איבערברעכונג 183 מאל ביי איבערפולטע הייזער.

דער „חרם" אויפ'ן יודישען טעאטער אין פוילען...

עס מוז ליקווידירט ווערען דער „קריגס-צושטאנד"

צווישען די ניו-יארקער און ווארשאווער יודישע ארטיסטען-פעראיינען!

מיכאל מיכאלעסקא'ס בעזוך אין „לאדזער טאגעבלאט". — פארוואס וועט ער נישט אויפטרעטען אין לאדז? — אויך אנדערע בעריהמטע ארטיסטען פון אמאליגען יודישען טעאטער אין לאדז געפינען זיך דא צו גאסט און קאנען דא נישט שפילען צוליב'ן פערבאט פון דער ניו-יארקער אקטיארען-אוניע. — דער „חרם" מוז ווערען אראפגענומען!

מיכאל מיכאלעסקא, דער בעריהמטער יודישער שוישפילער, וועלכער איז געקומען פון אמעריקא צוגאסט קיין לאדז, האט געלעגט פאר'ן אפפאהרען קיין ווארשא, אויך אפגעשאטעט א וויזיט אין רעדאקציע פון „לאדזער טאגעבלאט".

עס איז דערוועגבער מיכאלעסקא, ווי מיר געדענקען איהם פון 13 יאהר צוריק. ווען ער האט פערלאזט לאדז — פיל לעבען און לעבענסלוסטיגקייט. יא, ער האט זיך א קאפעלע געענדערט — ער איז געווארען, דוכט זיך, יונגער, שלאנקער.

ה' מיכאלעסקא קוקט אפטימיסטיש אויף דער צוקונפט פון יודישען טעאטער אין אמעריקא. פאר דער צייט, וואס ער לעבט אין דער „גאלדענער מדינה", האט ער שוין געשפילט דארט אין די ווילכטיגסטע יודישע טעאטערס — אין „געשאנעל"-טעאטער, אין „סעקאנד-עווענױ" טעאטער, אין „ראלאנד"-טעאטער, אין „ליבערטי"-טעאטער — און ער קאן אויסגעצייכענט די דארטיגע פערהעלטנישען.

— אין אמעריקא — זאגט ה' מיכאלעסקא — קאן מען אייגענטליך נישט רעדען וועגען א קריזיס אין יודישען טעאטער, עס זענען בלויז געווארען צו פיל טעאטערס... 12 יודישע גרויסע טעאטערס פאר איין ניו-יארק, און אביסעלע צופיל. דערצו זענען די אדמיניסטראציע-הוצאות שטארק געשטיגען די לעצטע יאהרען — ביז 11,000 דאלאר א וואך — און דערפון האבען זיך גענומען די שוואכע סעזאנען.

— און א געוויסען זין איז אינצט דער מצב פון יודישען טעאטער אין אמעריקא א גינסטיגערער ווי פון ענגלישען. די „רעדענדע פילמס", וואס זענען שוין אין די פערגאנגענע סעזאנען געווארען א מאדע-זאך, ברענגען מיט זיך א גרויסע געפאהר פאר דער ענגלישער סצענע פון לעבעדיגען ווארט. דאגעגען די פראדוקציע פון די „קלאנג-פילמס" אויף יודיש האט נישט קיין אויסזיכט אזוי שנעל זיך צו ענטוויקלען. אזעלכע פילמס מוזען זיין אויסגערעכענט נאר פאר'ן יודישען פובליקום און זיי קאנען נישט האבען אויף דעם זעלבינען ערפאלג, וואס עס האבען געהאט די געוועהנליכע „שטומע" פילמס פון יודישען לעבען, וואס האבען געהאט אנ'אינטערעס אויך פאר'ן נישט-יודיש-רעדענדען צושויער. ממילא, וועט די קאנקורענץ מצד די קינאס און אט דער הינזיכט נישט זיין פילהבאר פאר'ן יודישען טעאטער.

ה' מיכאלעסקא האלט שטארק פון די מעגליכקייטען פאר'ן יודישען טעאטער אין פוילען. ער האט דא ברעה צו בעקענען זיך מיט'ן פלאץ און זעהן, צי עס וועט זיך לאזען אין דער הינזיכט עפעס טון. זיין פלאן איז, צו שאפען א לייטיש יודיש טעאטער אין ווארשא, פערבונדען מיט לאדז. זעלבסטפערשטענדליך, קאן ער דערוויל קיין קאנקרעטעס וועגען דעם נישט זאגען. פערשידענע שוועריגקייטען שטעהען אין וועג, צו פערווירקליכען אט דעם פלאן.

נאטירליך זענען מיר נייגעריג צו וויסען, צי דער גאסט וועט ביי אונז געבען עטליכע פארשטעלונגען.

— ניין — איז געווען דער ענטפער — איך וואלט גערן געוואלט אויפטרעטען אין לאדז, אזוי אויך אין ווארשא, וואו איך האב אזוי פיל פריינד און פערעהרער, איך קען דאס אבער נישט טון צוליב'ן פערבאט פון דער אקטיארען-אוניאן אין אמעריקא. מיר פערזענליך איז דער קאנפליקט צווישען ביידע ארטיסטען-פעראיינען — פון ניו-יארק און ווארשא — זעהר נישט ניחה און איך וואלט געוועהן צופרידען, דער ענין זאל וואס גיכער ווערען ערלעדיגט.

מיר, פון אונזער זייט, האלטען אויך, אז דער „קריגס-צושטאנד" צווישען די יודישע ארטיסטען פון ניו-יארק און ווארשא דארף וואס צום שנעלסטען ליקווידירט ווערען. עס איז א צושטאנד, וואס פערשאפט נישט קיין געווינער דער יודישער סצענישער קונסט און קיין כבוד איהרע טרעגער.

עס איז א פערדרוס, צו האבען אלס געסט די בעסטע שוישפילערישע קרעפטען פון אמאליגען יודישען טעאטער אין לאדז — אויסער מיכאלעסקא ווײלען אין פוילען אויך זינא גאלדשטיין און אהרן לעבעדיעוו — און נישט קענען זעהן זיי דא אויף דער סצענע צוליב סכסוכים, וואס האבען מיט די ברייטע אקטיארען-קרייזען גארנישט צו טון.

דער ווארשאווער ארטיסטען-פעראיין מוז רעווידירען געוויסע בעשלוסען זיינע, און אויך די ניו-יארקער אקטיארען-אוניאן מוז פערבויגען געוויסע פרעטענזיעס.

די פרינדליכע בעציהונגען מוזען צוריקגעשטעלט ווערען!

אין אינטערעס פון יודישע ארטיסטען, אין אינטערעס פון יודישען טעאטער!

—אהא—

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: פאוולאוויטש, פעטריקאווער 309; האמבורג, גלובנא 50; גליבאווסקי, נ... רוזשצאוויטש 4; שוטקעוויטש, קאפערניק 26; בארעמזא, פאמארסקא 10 און פאטאש, פלאץ קאשטשעלני 10.

שלום-עליכם אין פילהארמאניע

אין יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע" הויבט זיך פון שבת אן א „שלום-עליכם"-וואך. צוויי יודישע שוישפילערישע קרעפטען פון רוסלאנד, ה' לאמפע און מאדאם מענדעלעוויטש, זענען אנגאזשירט געווארען אויף איינגע גאסטשפילען און זיי וועלען דא אויפטרעטען אין זייערע גלאנץ-ראלען פון'ם שלום-עליכם-רעפערטואר.

צו דער ערשטער פארשטעלונג ווערט געגעבען „טביה דער מילכיגער", וואו לאמפע קרעאירט די טיטעל-ראלע. א חוץ דעם ווערען צוגעגרייט „שלום-עליכם'ס „200,000" און „סטעמפעניו".

צוזאמען מיט די געסט פון רוסלאנד טרעט אויך אויף דער ווארשאווער קאמיקער ה' אייזענבערג.

8-טוגג!

דאס

לאדזער טאגעבלאט

פעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה

אין אלע באהן-קיאסקען פון

„רוך"

(„Ruch")

שווערע טראמוויי-קאטאסטראפע אויף גייערס מארק

טראמוויי זיך איבערגעדרעהט מיט די רעדער ארויף

אויטאבוס פיל מיט פאסאזשירען אריינגעפאלען איז א ריוו

עטליכע פאסאזשירען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

(—) נעכטען האלב 11 אינדערפריה איז אויף גייער'ס מארק פארגעקומען א שרעקליכע טראמוואי-קאטאסטראפע. דער טראמוואי נומ. 1, וועלכער איז געפאהרען פון גייער'ס מארק אויף דער זשגאווסקא האט זיך מיט דער גאנצער קראפט צוזאמענגעשטויסען מיט'ן „עלעקטעל", וואס איז געפאהרען אין דער פערקערטער ריכטונג.

דער צוזאמענשטויס איז געווען אזוי שטארק, אז דאס „עלעקטעל" איז ארויס פון די שינעס און זיך איבערקעהרט אויף א זייט. צום גליק איז גראד דער דאזיגער טראמוואי געווען ליידיג, ווען נישט וואלטען דארט געווען א גרויסע צאהל קרבנות. דער מאשיניסט איז פערוואונדעט געווארען. דער קאנדוקטאר פון „איינסעל" האט נאך אין לעצטען מאמענט בעוויזען אראפצולויפען פון וואגאן און אזוי ארום ארויס בשלום פון דער קאטאסטראפע.

דעם טראמוואי נומ. 1 האט מען אפגעפיהרט אין דער רעמיזע.

אינצט פערגעמט מען זיך מיט די אויספארשונג צו דערגעהן ווער עס איז שולדיג אין דער קאטאסטראפע.

* * *

(—) נעכטען אינדערפריה האט די פאליצײ דערהאלטען אידיעה וועגען א נייער אויטאבוס קאטאסטראפע, אויפ'ן ווארשאווער שאסעע ביי נאווע-לאגעווניק דער אויטאבוס, וואס איז געווען פיל געפאקט מיט פאסאזשירען האט געוואלט אויסמיידען א ראווער, און ווען ער האט זיך פערקירעוועט אין א זייט איז ער אריינגעפאלען אין א ריוו, און בעקערקעהרענדיג זיך מיט די רעדער ארויף.

עס האט זיך דערהערט א פורכטבארליך געשריי פון די פאסאזשירען, וואס זענען געלעגען צוקוועטשט אונ'ם אויטאבוס. צום גליק איז אין א פאר מינוט ארום דארט פערביי געפאהרען א פוהר'ל מיט פויערן און זיי האבען ארויס געראטעוועט די פאסאזשירען פונ'ם אויטא.

איינער פון די פאסאזשירען, אינגאציו פיאסעצקי א לאדזער פון לאגעווניצקא 12 איז געווארען זעהר שווער פערוואונדעט אין א שווערען צושטאנד דאט מען איהם גענומען אין שפיטאל אריין.

3 אנדערע פאסאזשירען און דער שאפער מושינסקי זענען אפגעקומען מיט לייכטערע וואונדען.

אויך אויף ראג פיעטריקאווער און אנדזשייא איז נעכטען א טראמוואי ארויס פון די שינעס און די טראמוואי-בעוועגונג איז דארט איבערגעריסען געווארען אויף א האלבע שעה צייט.

ווידער א טאג פון 3 זעלבסטמארדען אין לאדז

די סבות זענען ליבע, רעדוקציע און אזוי סתם משוגעת

(§) די איינוואוינער פון מרדכי-גבאי'ס גאס 28 האבען נעכטען פלוצלינג דערהערט עפעס א הארצרייסענד... קרעכצען אויף די טרעפ. די שכנים זענען זיך צוזאמענגעלאפען און מען מערקט, אז אויף דער ערד ליגט א יונג... יודיש מיידעל, וועלכע קארטשעט זיך אין שווערע יסורים, האלטענדיג אין האנד א פלעשעל פון יאדינע. די אלארמירטע „גילע הילף" האט איהר אויסגעפלומט דעם מאגען. די זעלבסטמערדערין היסט רויזשא בארנשטיין פון לאגעווניצקא 8. זי איז אלט 18 יאהר און האט זיך גע'סמ'ט צוליב דעם, וואס דער חתן האט זי אוועקגעווארפען. אבער ווער דער חתן איז האט זי נישט געוואלט זאגען.

* * *

— אויף וואלדזשעמיערסקא 1 איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך סמ'ען זיך די 28-יעהריגע וויקטאריא שופראנסקא. דער דאקטאר האט איהר אויסגעפלומט דעם מאגען און זי איבערגעלאזט אין דער היים. די סבה פון דעם פערצווייפעלטען שריט איז רעדוקציע פון דער ארבייט.

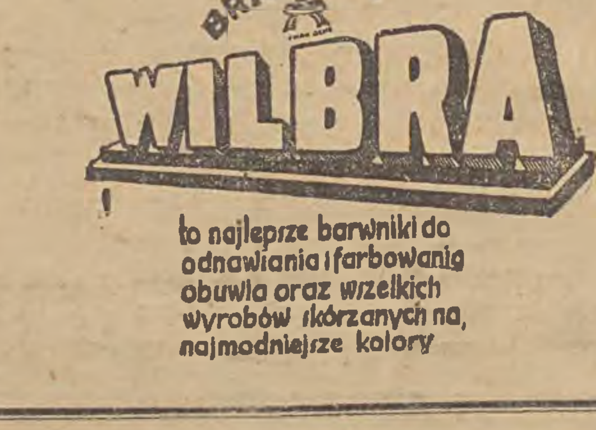

אמיליאן דאלאר

שפאנענדער ראמאן פון היינטיגער צייט

(40-ע פארטזעטצונג)

אין מאמענט, ווען ער האט זיך אריינגעזעצט אין א מאקסובקע, כדי ארויבערצופאהרען פון אין לאנראנער וואקזאל צום צווייטען, איז ארורכגעגאנגען אויף דער גאס אנ'אפטיילונג פון דער בעפרייאונגס-ארמעע. אנקומענדיג קיין דוור, האט ער זיך דערוואוסט, אז דער נאכמיטאג-דאמפער, מיט וועלכען ער האט געזאלט איבערפאהרען דעם בעריהמטען לאמאנש-קאנאל, איז שוין אפגעשוואומען. ער האט דערויבער געמוזט איבערנעכטיגען אין דוור. ער איז דאן אוועק אין א האטעל, וואס איז איהם שוין בעקאנט געווען פון די פריהערדיגע רייזעס.

בעת ער האט אין אוועגד פערלאשען דאס ליכט און זיין האטעל-צימער, האט זיך צו זיינע אויערען דערטראגען עפיס א געריוש. ער האט זיך גענומען איינהערען עס האט זיך איהם געדאכט, ווי ער הערט שליכען מיט א שליסעל, איז דאס שליסעל קומט פאר אין דער טיר, וואס פיהרט צו זיין צימער.

אהן וועלכען עס איז שרעק האט ער גענומען אין דער האנד ארײן דעם רעוואלווער און אהם, ווי שטענדיג, ווען ער האט זיך געפינען אין וועג, אוועקגעלעגט אויפ'ן נאכטטישעל, און געדולדיג געווארט, וואס עס וועט ווייטער געשעהען.

דאס געריודער האט זיך ווייטער געהערט, און אויב ער האט נישט געהאט קיין טעות, האט ער א ליאדע רגע געקאנט ערווארטען, מען זאל עפענען די טיר. און זעלבען מאמענט האט ער אין דער פינסטערניש געזעהען ארומטאנצען א שאטען, ווי א שווארצער פלעק.

ער האט געזעהען, ווי דער שאטען האט זיך צושפרייט, האט זיך געוויזען נעבען אין וואנד און דערנאך נעבען דער צווייטער, דערנאך איז ער איינגעשרומפען געווארען און באלד אינגאנצען פערשוואונדען. ער האט פערשטאנען, אז די טיר איז געעפענט געווארען און עס איז ארײן עמיצער אין צימער.

— די הענד אין דער הויך!... איך שיס! — האט מאקסים ארויסגערופען מיט אזא פעסט קול, אז ער אליין האט זיך געוואונדערט אויף זיין פעסטקייט. גלייכצייטיג האט ער ארויס גענומען דאס קנעפעל פון דער עלעקטרישער ליכט און עס איז געווארען ליכטיג.

כמעט אין מיטען צימער, א צוויי שריט פאר דער טיר, דורך וועלכער ער איז אריינגעקומען, איז געשטאנען א מאנספערשוין, וועלכער איז, ווייזט אויס, נישט געווען פאנגעבריט אויף אזא אויפנאהמע. זעהענדיג דעם רעוואלווער, וואס איז געווען אויסגעשטרעקט גלייך צו איהם, האט ער ארויסגעלאזט א גענעשטאנר, וואס ער האט געהאלטען אין דער האנד, און די הענד אויפגעהויבען אין דער הויך.

— גאנץ שעהן, מיין יונגעל! — האט מאקסים געזאגט — און אינצט זייט אזוי גוט און זעצט זיך אט אויף יענער שטוהל, כדי איהר זאלט נוט חס ושלום מיר ווערען ענזשהען.

דער גאסט האט געהערט דעם בעפעהל. דאס איז געווען, ווי מאקסים האט געזעהען, א דרייסיג-יעהריגער מאנספערשוין מיט א סימפאטיש ראזירט פנים, אנגעטאן אין אנ'ענגען שווארצען אנצוג פון טריקא.

— וואס איז אייך איינגעפאלען? — איז ער ארויסגעשפרונגען פון בעט, האלטענדיג א פינגער אויפ'ן ציגנגעל פון רעוואלווער, און זיך דערנעהנטערט צום אומגעריכטען גאסט. אויף דער פאדלאגע האט ער מיט'ן פוס אנגערירט א מעסער, וואס דער גאסט האט פריהער ארויסגעלאזט.

— ווען אלץ וואלט געגאנגען אזוי, ווי איהר האט געפלאנט, וואלט איך שוין אינצט געווען א מת, נישט אמת?

— זאל גאט היטען! — האט דער נעפאנגענער ענערגיש אפגעלייקענט.

— און דאס וואס איז? — האט מאקסים ווייטער געפארשט, ווייזענדיג מיט א פינגער פון דער לינקער האנד אויף דעם מעסער, וואס איז געלעגען אויף דער פאדלאגע.

— דאס איז געווען אנגעגרייט נאר אויף א נויט-פאל, — האט דער געפאנגענער אנפאלער זיך פערטיידיגט.

— ווירקליך?

— איך וואונדער זיך נישט. וואס איהר האט א פאלשע מיינונג וועגען דעם ציל פון מיין וויזיט...

— די זאך איז קלאר. עס איז נישטא דער מינדסטער ספק. איך בעסטען פאל איז עס געגאנגען וועגען בע'גנב'ענען מיך.

— ניין. איך בין אזוי איבערראשט ווי איהר. איך האב נישט ערווארט אייך צו טרעפען דא אין צימער.

— וועמען דען?

— א שעהנע פרוי, וואס האט נאך נעכטען דא געוואוינט... און וואס א.ד.ב.ז. געוואוינט געווען זי צו בעזוכען בייטאג, נישט כדי זי צו בע'גנב'ענען...

— איהר ווילט זיך ארויסדרעהען.

— איך וויל זיך נישט ארויסדרעהען. דאס, וואס איך זאג, איז אמת. איך פערזיכער אייך.

— און אייער קאסטיום?

דאס איז צוליב די הינצען און פאר בעקוועמליכקייט.

— און דאס מעסער?

— אויפ'ן ערגסטען פאל האב איך מיטגענומען א מעסער.

— גענוג מיט די ליגענס. בעסער זאלט איהר די דאזיגע בלאפען בעהאלטען פאר'ן ספארשונגס-ריכטער. אייער נאציאנאליטעט?

— איך בין א רוס.

— איך ראט דאס צווייטע מאל בעסער אויסצופארשען די קרבנות. פאר שטאנען?

דער באנדיט האט געשאקעלט מיט'ן קאפ א פערשעהמטער.

— אייגענטליך האב איך נערארפט ערלעדיגען קורץ די גאנצע געשיכטע אין מיטמיילען דער פאליציי.

דערהערענדיג דאס, האט דער גאסט גענומען ציטערן פון פחד.

מאקסים האט ארויסגענומען דאס געוועהר פון דער האנד און זיך געזעצט אויפ'ן ראנד פון בעט געגענאיבער איהם.

— איך האב דורך דעם אנפאל געקאנט האבען ערנסטע אונאנגענעהמליכקייטען. איך רעד שוין נישט דערפון, וואס וואהרשיינליך וואלט איך בע'גנב'עט געווארען. ווען עס וואלט געשעהען דער „נויט-פאל", ווי איהר האט עס אנגערופען, און איך וואלט ארורכגעשטאכען געווארען מיט אט דעם מעסער, וואלט עס געווען פאר מיר אויפ'ן העכסטען אופן זעהר שלעכט — וואס אנ'אמת איז, צוליב אנ'אנדערער זאך, ווי מען קאן זיך פערשטעלען. און טאקע דעריבער טאר מען מיך ווייניגער נים דער'הרג'ענען, ווי וועלכען עס איז אנדערען מענש. נישט בלויז דערפאר, ווייל עס איז א זינד צו הרג'ענען א מענש. מען טאר מיר נישט דער'הרג'ענען — פערשטאנען? קיינער האט דערצו נישט קיין רעכט. נישט קיין נאכט-רויבער, און נישט קיין אנ'ערער גזלן!... און אינצט, טראגט אייך ארויס, אויב איהר האט מיך אנגעטראפען אין א גוטער שטימונג!

דער גאסט איז נאך אלץ געזעסען א צושמעטערטער אויף זיין שטוהל, נישט זייענדיג זיכער, צי ער האט גוט פערשטאנען די ווערטער, וואס מען האט צו איהם געזאגט.

ענדליך האט ער זיך אויפגעהויבען און זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען איידער ער האט זיך דערוועגט צו עפענען די טיר, און פערלאזענדיג דאס צימער, האט ער פון א זייט א קוק געטאן אויף דעם מעסער, וואס איז געלעגען אויף דער פאדלאגע.

מאקסים האט איהם מיט א האנט-בעוועגונג געגעבען צו פערשטעהן, אז ער קאן דאס מעסער אויפהויבען, גלייכצייטיג האט ער ווידער צוגעשטעלט א פינגער צום צינגנגעל פון רעוואלווער.

דער אנפאלער האט צוזאמענגענומען זיינע אלע כלים, האט זיך בעגריסט מיט א שמייכעל, און, פיהלענדיג זיך פרייער, ארויס.

— קלערט נישט שלעכט וועגען מיר, — האט ער געזאגט, איידער ער איז נעלם געווארען.

אין זעלבען מאמענט האט מאקסים געהערט, ווי די טיר פערהאקט זיך און ער האט זיך רוהיג געלעגט אין בעט אריין, פערשליסענדיג פריהער דאס שלאס.

ער האט געוואוסט, אז קיינער וועט איהם שוין מעהר נישט שטערען.

ווען די נאכט-פינסטערניש האט איהם ווידער ארומגענומען, האט ער דערפיהלט בערויערן, וואס ער האט געשטערט דעם רויבער אויסצופיהרען דעם אנפאל. אייגענטליך האט ער נישט בלויז נישט געדארפט שטערען איהם, נאר ער האט געדארפט דאנקען דעם רבונו של עולם, וואס האט איהם אויף אזא אופן געגעבען די מעגליכקייט נישט צו דארפען פאהרען קיין מאנטע-קארלא. ווען ער וואלט זיך ווייניגער געהיטען, וואלט ער שוין אינצט געווען געראטעוועט און בעפרייט פון אלע דאגות און זארגען.

(פארזעצונג קומט)

דער פליה פון די אמעריקאנער אוויאַטאָרן אויפ'ן אַטלאַנטיק

(ענדע פון זייט 3).

האלב 10 אווענד.

שוין 7 פארנאַכט איז אויפ'ן פליה-פלאַץ „ליטאָריא" אין רוים געשטאַנען אַ גאַנצער קאָרדאָן מיליטער און פאַשיסטישע מיליץ, וועלכע האָבן אַריינגעלאָזט צום פלאַץ נאָר פרעסע-פאָרשטעהער און דעם דיפּלאָמאַטישן קאָרפּוס.

אין דערזעלבער צייט האָט זיך דער נעהנטערט צום פליה-פלאַץ אַ פּרעכטיגער אויטאָ, וואָס איז געווען געפיהרט דורך מוסאָליני'ן בכבודו ובעצמו. הינטער דעם אויטאָ האָט זיך געצויגן אַ לאַנגע שנור פון לוקסוס-אויטאָמאָבילען.

פאַר'ן אָנקום קיין רוים זענען דעם „פּעדזפינדער" אַקעגענגעפלויגן 3 איטאַליענישע קריגס-אַעראָפּלאַנען.

ס'האָט אָבער געדויערט אַנדערטהאַלבן שעה איידער „פּעדזפינדער" איז נאָך נישט געווען. אַן'אומגעדולדיגער איז מוסאָליני צעהן מינוט פאַר האַלב 10 אַהיימגעפאָהרען, איבערלאָזענדיג אַ בעפעהל, אַז ווי באַלד די אַמעריקאַנישע פליהער וועלען אָנקומען, זאָל מען זיי ברענגען אין זיין ווילע. און אַ פּאָאַר מינוט אַרום האָט זיך שוין געהערט דאָס שווערע סאַפּען פון מאָטאָר — דער „פּעדזפינדער" האָט זיך שוין נידערגעלאָזט איבער'ן פליה-פלאַץ.

ווען די פליהער האָבן זיך אַראָפּגעלאָזען אויף דער יבשה, האָט מען זיי אויפגענומען מיט אַן'אויסערגעוועהנליכען ענטוזיאַזם. די פריידע-אויסרופען פון פיל טויזענדער הערצער האָבן פערטויבט דעם פלאַץ. דעם מיליטערישען קאָרדאָן איז קוים געלונגען אָפּצושטעלען דעם שטראָם מענשען. די דרייסטע פליהער זענען אויפגענומען געוואָרען מיט אויסגעשטרעקטע אָרעמס דורך די געגענוואַרט באַלבאָ און דע-פּינעדאָ, וועלכע זיינען באַלד אַוועקגעפאָהרען צו מוסאָליני'ן אין פּאַלאַץ אַריין.

די פליה פון אַמעריקאַ קיין רוים האָט געדויערט 46 שעה.

ווי מען אַרבייט פאַר יוו"א אין אנדערע לענדער?

(ענדע פון זייט 3)

שאַפט פון אונזערע אָהנצאָליג פאַרבונגע פּאָליטישע בעדינגונגען.

צוגעהענדיג צום ענין מיט'ן חשבון, „וואָס גיט דער אינסטיטוט", וועט שוין ממילא זיין קלאָר, וואָס מ'דאַרף דעם אינסטיטוט געבען. קוקענדיג ריין מאַטעריעליש, ווערט מען אידעאַליסטיש.

אַ קורצע רעדע האַלט נאָך ד"ר ל. זשיטאָמירסקי, און עס הויבט זיך דאָן אָן דער קאָנצערט-טייל מיט'ן אָנטייל פון בעוואוסטען אַרטיסט א. סאַמבערג, וועלכער גאַסטראָלירט איצט אין אַרגענטינא.

צום סוף אַפעלירט מ. שוואַרץ צו אַלע פערזאַמעלטע, אַז זיי זאָלען זיך אַנשליסען אַלס מיטגלידער פון יוו"א.

און אַלע אַרגענטינער צייטונגען איז אויך אָפּגעדרוקט אַן'אויפרוף צו אַלע יודישע אינסטיטוציעס און קולטור-טוער אין לאַנד, זיי ווערען אויפגעפאָדערט:

1) צו בעשטימען אַ יעהרליכע סובסידיע פאַר'ן יוו"א, 2) דורכפיהרען אַן'אונטערנעמונג פאַר'ן זעלבען צוועק, 3) ווערבירען פּריוואַטע מיטגלידער, 4) זאַמלען אַרכיוו-מאַטעריאַלען.

עס וואָלט גיט געשאַדט, אַז אונזערע געזעלשאַפטען און אינסטיטוציעס זאָלען זיך אַראָפּנעמען אַ ביישפּיל פון אַרגענטינא!

די קאַטאַסטראָפע אויפ'ן ים

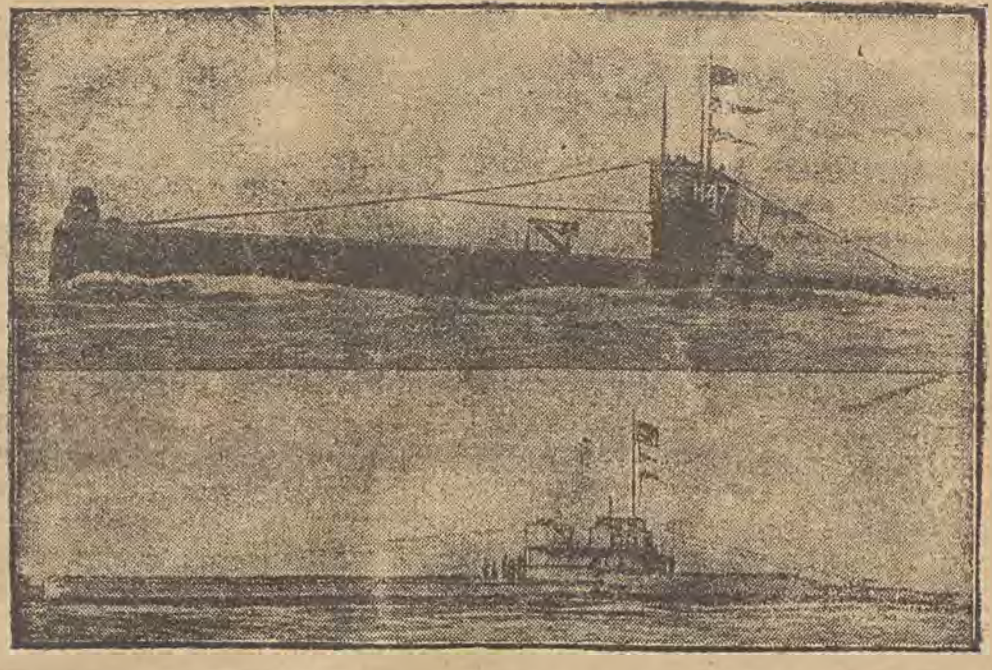

ווי עס איז בעוואוסט, איז די פאָריגע וואָך פאָרגעקומען אין קאַנאַל צווישען ענגלאַנד און אירלאַנד אַ צוזאַמענשטויס פון צוויי ענגלישע אונטערוואַסער-שיפלעך. די אונטער-וואַסער-שיף „ה' 47" איז דערביי אונטערגעגאַנגען און די מאַנשאַפט איז דערטרונקען געוואָרען. דאָס בילד שטעלט פאָר די אונטערוואַסער-שיפלעך: „12.5" און „ת. 47".

די געליבטע פון אַבראַנע אַפיציר

הייַנט פּרעמיערע!

דראַמא פון די צייטען פון דער רעוואָלוציע, איז 1905 אין 10 אַקטען. — אין די הויפט-ראָלען:

וולאַדזשימיערזש גאַידאַראָוו און מאַרצעלאַ אַלבאַני

— כאַר געזאַנג צום בילד פיהרט אויס אַ רוסיש-אוקראַינישער כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' פ. אַקימאָוו. —

דער נאָהענטסטער פּראָגראַם: אַ מענש, וואָס לאַכט

הויפט-ראָלען: קאָנראַדט ווייַדט, מערי פילבין

KINO SPOŁDZIELNI

Sienkiewicza 40.

אָנהויב אין גאָלד. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יו"ט 2 נאָכמ., לעצטער סעאַנס 10 אָוו.

לעצטע 2 סעאַנסען—אין גאַרטען.

נייער אייזענבאַהן-פאַהרפּלאַן

גילטיג פון 15. מאַי 1929

לאָדזער פאַבריק-באַהן

פון לאָדז

2.00	קיין וואַרשאַ
4.45	„ (שנעלצוג)
6.40	„ קאַלושעק (אַנשלוס מיט וואַרשאַ שנעלצוג)
7.45	„ וואַרשאַ (שנעלצוג)
8.30	„ קאַלושעק (זונטאָג און חגאות)
10.05	„ „
10.50	„ „
12.05	„ „ (אַנשלוס מיט וואַרשאַ שנעלצוג)
14.20	„ וואַרשאַ
14.40	„ קאַלושעק
15.40	„ „
16.15	„ גאַלקוועק
16.35	„ וואַרשאַ
17.35	„ קאַליושעק
18.30	„ „ (אַנשלוס מיט וואַרשאַ שנעלצוג)
19.05	„ וואַרשאַ
19.35	„ קאַלושעק
20.32	„ „
21.05	„ וואַרשאַ
21.40	„ קאַלושעק
23.15	„ וואַרשאַ

קיין לאָדז

1.30	פון וואַרשאַ
6.05	„ „
6.52	„ קאַלושעק
7.28	„ „
7.50	„ „
8.42	„ „
9.08	„ אַנדזשעיעוו (מאָנטאָג און נאָך יום-טוב-טעג)
9.45	„ קאַלושעק
11.12	„ וואַרשאַ
12.17	„ קאַלושעק
14.07	„ וואַרשאַ
16.04	„ קאַלושעק
16.25	„ וואַרשאַ
17.47	„ וואַרשאַ
19.25	„ גאַלקוועק
20.23	„ וואַרשאַ
20.42	„ „ (שנעלצוג)
21.17	„ קאַלושעק (זונטאָג און חגאות)
22.12	„ „ (זונטאָג און חגאות)
22.52	„ וואַרשאַ

קאַלישער באַהן

פון לאָדז

0.20	קיין קוטנאָ (אַנשלוס מיט דאַנציג און גדיניע)
2.05	„ פּויזען
3.02	„ וואַרשאַ
6.37	„ „ (שנעלצוג)
7.30	„ „
7.50	„ פּויזען
8.55	„ קאַלושעק
9.33	„ קוטנאָ
10.15	„ זבאָנשין
12.40	„ קוטנאָ
12.50	„ פּויזען
13.20	„ וואַרשאַ
13.39	„ „
15.15	„ קוטנאָ
15.25	„ פּויזען און זבאָנשין
15.50	„ קוטנאָ און פּויזען
18.41	„ לענטשיץ
19.30	„ אָסטראָוו
20.12	„ לעמבערג און סקאַזשיסקאָ
20.35	„ אַלעקסאַנדראָוו, דאַנציג און גדיניע
21.55	„ פּויזען און זבאָנשין
22.15	„ קאַטאָוויץ און קראָקאָ
23.06	„ זבאָנשין (שנעלצוג)

קיין לאָדז

1.50	פון וואַרשאַ
2.46	„ אָסטראָוואָ
6.28	„ פּויזען און זבאָנשין (שנעלצוג)
7.12	„ פּויזען און זבאָנשין
7.14	„ קאַטאָוויץ און קראָקוי
7.28	„ קוטנאָ
8.05	„ גדיניע, דאַנציג איבער קוטנאָ
8.45	„ אָסטראָוואָ
9.26	„ לעמבערג (איבער סקאַזשיסקאָ)
10.06	„ וואַרשאַ (שנעלצוג)
12.34	„ „
13.15	„ פּויזען
13.25	„ פּויזען און זבאָנשין
13.28	„ פּויזען
18.50	„ קאַלושעק
19.16	„ לענטשיץ
19.45	„ פּויזען (שנעלצוג)
20.02	„ דאַנציג, גדיניע און קוטנאָ
21.40	„ וואַרשאַ
22.01	„ אַלעקסאַנדראָוואָ
22.58	„ וואַרשאַ (שנעלצוג)
23.15	„ פּויזען

איך קויף

און צאָהל די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, בריליאַנטען, דימאַנטען און פּערל ווי אויך לאָמבאַרד-קוויטעס. נייער מאַרק 10 כאַפּעלוי

3140

קנה חכמה קנה בינה ואל תט מאמרי פי

אז די דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדראָווע זאַכען יאַלסט די גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פּיעטריקאָווער 17

52 זאַכאָדניאַ 52

אַז תלך לבטח דרכך

ייל אין ביוראָ ביי ה' מאַנעלאַ ווערט גע-ייסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע אַנדראָווע זאַכען, ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, קאַרנע און ציוויל אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס אונטערציזיעס, ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען

מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ פּיעטריקאָווער 17

דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52

אין יעטוועדער יוד. פאַמיליע

מוז זיך געפינען דער איינציגער יודישער אַרגאַ פאַר היגיענע און מעדיצין

„פאָלקס-געזונד"

(7-טער יאָהרגאַנג), אויסגאַבע „טאָז" — „אָזע"-עד. ד"ר צ. שאַבאַד (ווילנע). פּרייז: אַ יאָהר — 6 גילדען; אַ ½ יאָהר — 3 גילדען; אַ ¼ יאָהר — 1.50 גילדען. אַדרעס רעד. „פאָלקסגעזונט" ווילנע, פּ. ק. אָ. 80.604. וויכטיגע פּרעמיעס! עצות אומזיסט! טיכטיגע און רעגלע אַגענטען ווערען געפאָדערט איבעראַל!

ארויס פון דרוק:

1) הערשעלע — שבתאוויפ'נטראַקט (לידער) 2 זלאָטים

דאָס קלאַסישע ווערק:

2) פרידריך שילער—ווילהעלם טעל (טעאַטער-שטיק) יודיש: הערשעלע — 5 זלאָטים.

צו בעקומען אין אַלע בוכהאַנדלונגען

פּויליש שפּראַך

ווערט ערלערנט גרינדליך דורך אַ קורצער צייט

וואָכאָדניאַ 29, וו. 3.

Duży sklep z wystawą

nadający się na każden interes w najlepszym punkcie przy Piotrkowskiej może być z dużą piwnicę z elektrycznem oświetleniem. Tamże: **2 pokoje** duże słoneczne korytarz kąpielowy wygody. do oddania razem lub oddzielnie. Oferty do Redakcji sub.: „Centrum" 3325

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

מוראַרין לאַמפּ-עלעקטרישער היילקאַבינעט-קאָסמעטיק

טעטיג פון 8 אַ זייגער ביז 9 אָווענד

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג

בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען

וויזיט 3 זלאָטעס

צוליב דער שווערער צייט זענען די פּרייזען ערמעסיגט

וויכטיג פאַר אורלויב-פאָהרער!

ווילט איהר אייער אורלויב גוט פערברענגען?

פאָהרט אויף אָפּרוה נאָר אין בעוואוסטען

פּענסיאָנאַט „WYGODA"

נאָר 8 זלאָטים טעגליך

St. GŁOWNO, Polenice. Wila Misiaka obok Nowego Otwocka w lesie

גרויסע זוניגע צימערן, כשר'ע, היגיענישע קיך, שעהנע געגענד.

קאָנקורענץ-פּרייזען—30% ביליגער ווי איבעראַל;

בעמערקונג: בעזונדער איז נויטיג מיטצובריינגען.

צו ווענדען זיך דירעקט צו פרוי אַפּעל אין פּענסיאָנאַט „וויגאָדאַ"

אין לאָדז ערטיילט אויסקונפט: אַפּעל, זאַוואַדזקאַ 23, אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס, פּאַרטער. פון 2—3 און פון 7—9.

פאַר יוגענדליכע און קורזשעקטען [illegible]

לעמשניצע

17 זגיערסקאַ 17, מעל. 16-33

אַלערליי קראַנקהייטען ווערען עמפּפאַנגען דורך ספּעציאַליסטן דאָקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אָוונד.—מאַסאַזש, עלעקטריזאַציע, פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע פּירגאַזאַנ"ן-בעשטראַלונגען אימפּיגונגען געגען שקאַרלאַטינע.

לעזט און אַבאָנירט — דאָס — לאָדזער טאָגעבלאַט

קוואַליפיצירטע קעלנערינס

ווערען פון זאָפאָרט געברויכט

אין גאַרטען-רעסטאָראַן, זאַכאָדניאַ 2.

ס'איז פערלוירען געוואָרען

אַ וועקסעל אויף די סומע פון 50 זל. צאָהלבאַר דעם 20 יולי אין לאָדז אויסשטעלער ז. ראָזענגאַרטען זשעלאָנאַ 16, אָרדרע ב. האַריער ווסכאָדניאַ 38. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען דאָס אָפּצוברענגען קילינסקי 17 ביי ש. וויגאָדני. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג

3323

אכטונג

צייטונגס-פערקויפערס

זונטאָג ד. 21 יולי פּינקטליך 7 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר

אַ פערזאַמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל אויף ווסכאָדניאַ 34.

טאָג-אָרדנונג: די לאַגע אין פאַך און ווענען די ראַדיאָ. מען בעט אַלע צייטונגס-פערקויפערס צו קומען פּינקטליך עס האַנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, Tel. 18-26.

Od dnia 16 do 22 lipca 1929 r.

Dla dorosłych:

Ostatni uśmiech BŁAZNA

Dramat w 10 akt. W rolach głównych: **KARINA BELL i Goesta Ekman**

Dla młodzieży:

TARZAN i ZŁOTY LEW

Dramat w 10 aktach, według powieści **Edgara Rice Burroughs.**

השבת אבדה צוויי פאַר תפלין רש"ס און רבינו תם איז פערגעסען געוואָרען אויפ'ן טוישינער טראַמוויי דינסטאָג ביינאַכט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוברענגען פּאָמאָרסקאַ 67 ביי דרעשטשינסקי צדער אין געוועלב.

3332

פערלוירען געוואָרען

אַ פּראָטעסט אויף 43.50 זשירירט ב. אייזמאַן אָפּצוברענגען צו ה' אייזמאַן, קאָלעגאַ 7. דער פּראָטעסט ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג.

ליי-ביבליאָטעק

א. נ. א. אייזענשלאָס

פּאָלודניאָוואַ 11, לינקע אָפיצינע 3 שטאָק.

די ליי-ביבליאָטעק איז טעטיג טעגליך חוץ דינסטאָג פון 6—9 אָווענד, שבת פון 10—1 און 6—9 אָווענד.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר אַ חודש אין פּוילען 6 זל., אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער—1.25 דאָלאַר.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אַ מילימעטער-שורה פערין טעקסט 18 גראָשען, פרעמטע 24, אין טעקסט 40 גר., פרעמטע 60 גר., נאָכן 12 גר., פרעמטע 18 גר. פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט—מיט 60% טייערער. פון די פּרעזען ווערט נישט ערלויבט [illegible]

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.